

ועדת גורן

פרוטוקול

מישיבה מיום 28.1.2010

נוכחים: חברי הועדה :

כב' השופט (בדימוס) אורי גורן, יו"ר הועדה

מר אביגדור קהלני

כב' השופט (בדימוס) ד"ר גבריאל קלינג

פרופ' יוסי תמיר

פרופ' ערן דולב

משקיף מטעם משרד האוצר : גב' ליאת נקריטין

משקיף מטעם צה"ל : סרן נגר יובל

משקיף מטעם משהב"ט : עו"ד פזית תדהר

מרכז הוועדה : מר אביהו דיסטלמן

הופיע בפני הוועדה : עו"ד יעקב זכאי, נכה צה"ל, פונה מן הציבור

נוכחים נוספים : עו"ד צבי א. רוטנברג

מר אורי יבלונקה- עוזר דובר הוועדה

מר זאב גרינברג

נוכחים נוספים

הופעתו של עו"ד רו"ח יעקב זכאי בפני חברי הוועדה

עו"ד יעקב זכאי: תודה רבה שהזמנתם אותי ואת חברי בני אלוני. לצערי, בני אלוני לא חש כל כך בטוב בימים האחרונים ואני אופיע כאן לבד, אני מתנצל בשמו.

קראתי חלק מהעדויות שהופיעו כבר, באתר, ואחת מהן הופעתו של עו"ד ועיתונאי אמנון אברמוביץ. בין היתר הוא דיבר על כך שבן-גוריון בזמנו, יצא כנגד תשלום של 300 שקל למשפחות שכולות, ואחרי זה יצא כנגד עו"ד וכנגד נכים כאלה או אחרים שקיבלו זכויות כנכים.

אז אני חושב, שלפני שמביאים מובאות, כדאי גם להסתכל על הקונטקסט. כל אחד זכאי להחזיק בדעתו, אבל אני חושב שכשמביאים מובאות ומנסים להשליך מהן השלכות, כדאי שנדע את הקונטקסט, את הנסיבות ואת הזמנים שבהם הדברים נאמרו. אז העתקתי מתוך ספר שנקרא "בדרכי שיקום" על אגף השיקום (אני מקווה שיש לכם אותו) ובעמ' 22 הוא מביא את כל המובא מדברי בן-גוריון: "אני רואה סכנה גדולה בהחלטה שנשלם לכל משפחה 300 לירות א"י. לעומת זאת, לא דאגתם מה יקרה לאיש אשר יסבול לכל ימי חייו. אנחנו עומדים בראשית הדברים, אין לנו תקציב, אין לנו מדינה. אם לא יוצרים את המקור... (אני מדלג) ולא מטילים את החובה על כל יהודי בא"י להשתתף בתקציב, זה או יפול על תקציב הבטחון או שיפשטו את הרגל. אסור לעשות זאת. אנחנו מכניסים דמורליזציה. די שהם שכלו את ילדם, עוד ירמו אותם".

אז הקונטקסט הוא ערב קום המדינה, אין תקציב למדינה, לא כל יהודי א"י נושאים בנטל ומובאים שם עוד דברים שאמר ישראל גלילי עליו השלום, שהסביר שבארגון ההגנה גם קודם לקום

המדינה, היה נהוג לפצות, או לסייע יותר נכון, למשפחות שכולות באותן 300 לירות א"י.

אז אחרי שנכנסנו לקונטקסט הזה והבנו מאיפה הדברים האלה לקוחים, אני מבקש לומר כמה מילים על בסיס ההסדר המשפטי של חוקי השיקום.

ההסדר המשפטי של בסיס מערך תשלומים לבטוח לאומי ולאחרים, הוא סוציאלי או ביטוחי, ואילו ההסדר המשפטי שבבסיס חוקי הנכים וחוקי שיקום אחרים (גם חוק נפגעי פעולות הנאצים ואחרים), הוא הסדר של פיצוי שמבוסס על חובה מוסרית של המדינה לנכיה. כך זה היה מהיום הראשון וכך זה עד עתה.

בג"צ ארגון נכי צה"ל נגד שר הביטחון, סיווג 3 הסדרים לזכאות נכים לקצבאות ותגמולים. הראשון הסדר של נכות כללית, שמבוסס על פרמטרים של צורך ונזקקות; השני הוא הסדר של נפגעי עבודה שמשלב עקרונות, גם של ביטוח סוציאלי וגם של פיצוי. הוא כבר הסדר שאינו מותנה כנזקקות או צורך כלכלי; השלישי, ההסדר של נכי צה"ל והמשפחות השכולות, הוא הסדר של גימלאות קטגוריאליות, עפ"י השתייכות לקבוצה חברתית מוגדרת. ואומר פסה"ד: "הסדר הגימלאות של נכי צה"ל הינו הסדר של גימלה קטגוריאליות. בבסיסו עומדת חובתה המוסרית של המדינה, כלפי אלו אשר נפגעו בגופם במהלכו של השירות הצבאי, ובמסגרת ההגנה על המדינה" ואני מוסיף: גם כלפי משפחות שכולות – פה נדון עניין של נכי צה"ל ולא משפחות שכולות, אגב ההופעה של השניים שקדמו לי.

ובג"צ דוקטורי מרחיב בעניין ואומר במפורש: "הדגש הוא על מגמה לפצות אדם על פגיעתו, ללא קשר הכרחי לפגיעה בכושר השתכרותו". מכאן כל ההשוואות שאני קורא ושומע, של אלו

שהופיעו בפניכם, השוואות על הנעשה בביטוח הלאומי, בין אם מדובר ברכב, בין אם מדובר בזכאויות אחרות, הינם עירוב מין בשאינו מינו.

אין קשר ולכן צריך לדון בזכאויות, בחובה של המדינה לטפל בנכיה ובמשפחות השכולות על הבסיס הזה, של הפיצוי או של החובה המוסרית. אם המדינה מחליטה שאין לה חובה מוסרית, אז שתחליט ותעמוד מאחורי זה. אי אפשר לערב הסדרים שונים ואוכלוסיות שונות, כפי שמנסים לעשות כאן.

אני מזכיר לכם, רבותי, שהבסיס למינוי הוועדה הזאת, נוצר אחרי דו"ח וועדת ברודט. בוועדת ברודט דיברו על תקציב אגף השיקום. יש שם ביטויים שמשמעם שנכי צה"ל והמשפחות השכולות הם עול על תקציב הביטחון.

ואני רוצה לתת לכם את הפרספקטיבה שלי, על הבעיה התקציבית כביכול – או לא כביכול – של משהב"ט, והאם בכלל קיימת בעיה תקציבית ועל התנהלות של אגף השיקום לאורך שנים.

משהב"ט, וזו נקודת המוצא ונקודת הסיום. משהב"ט התחיל לעשות עם תקציבי השיקום, כאילו זה התקציב הרגיל שלו (על כל המשתמע מכך), והדבר הזה לא התחיל בוועדת ברודט.

הופעות שלמות של אנשי משרד האוצר, של אנשי משרד הביטחון, בכנסת, דיברו על כך שהמהות של חוקי השיקום, זה לטפל בנכים או במשפחות שכולות, שהסיבה או הנסיבה לגרם הנכות או המוות, היה במשהו שמכונה כפעילות ביטחונית מבצעית.

ואני רוצה לקחת פה, שכחתי לומר לגם בהתחלה, כדי להבהיר דברים, כדי להסיר כל ספיקות.

לפי הקריטריונים, אני כנראה עומד באלה שצריך שישארו, כנראה, באגף השיקום.

אני שירתתי בצנחנים, בגדוד 890 של איציק מרדכי. שרדתי את מלחמת יום כיפור ללא פגע. נפצעתי כמה חודשים מאוחר יותר, כשדרכתני על מוקש נעל. נכנסתי עם הכיתה שלי בפעילות שמכונה כאן, כנראה, כפעילות מבצעית בטחונית (שאני לא יודע מהי, אני לא מבין את ההגדרה הזו), נפצעתי, כל פגימותי הן פגימות אורטופדיות. אני נכה בשיעור של 60% נכות, כך שאני עומד בכל הקריטריונים ובכל מה שרוצים לעשות כאן.

אני עו"ד, מעולם לא ייצגתי נכים, מעולם לא עסקתי בליטיגציה. אני עו"ד שכיר, כל הקריירה המשפטית שלי היא בחברות מסחריות.

היום אני מנהל רגולציה וקשרי הממשל בחברת תקשורת גדולה. אין לי שום קשר לזכאויות נכים במובן הפרנסה שלי וכו'. כל מה שאני עושה, אני עושה כי אני חושב שנגרם פה עוול אדיר לאוכלוסייה גדולה.

אני חוזר ברשותכם, אל הדברים שאמר תתא"ל משה ליפל, ראש אגף התקציבים במשהב"ט: "שיעורו של תקציב השיקום עלה משנות ה-80 עד ימינו, משיעור של 3% עד לשיעור 8%. כלומר, מסתכלים על הכל כמכלול אחד".

אני הולך הלאה, למצגת של מנכ"ל משהב"ט, מר בוכריס אצלכם בוועדה, אמירות מתוך המצגת: "תקציב שיקום כנתח מתוך תקציב הביטחון. נתח תגמולים קשה וקשיח". עדות המנכ"ל הוועדה: "אין תקציב מוגדר לאגף השיקום. מה שנידרש לתת, ניתן. מה שנשאר בהמשך, הולך להתעצמות... וכו'.

ואני זוכר מתוך העדות שלו, שאדוני, כבי' השופט גורן, אתה שאלת אותו איך זה ייתכן?! הרי בכתב ההסמכה שלנו, מדובר על עמידה בהיקפי תקציב מסויימים. איך זה מסתדר?

ואני הולך לדו"ח הוועדה לבחינת תקציב הביטחון, המכונה דו"ח ברודט ממאי 2007: "תקציב זה, נמצא במגמת גידול מתמדת. ... (אני אדלג לקטע הכחול) גידול זה נוגס בתקציב הביטחון השקלי ומקטין את גמישותו. למרות פיצוי חלקי הניתן למשהב"ט ע"י משרד האוצר, בכל שנה". (לפיצוי החלקי הזה, נגיע תיכף בהמשך". אבל תראו מה מדובר פה. מדובר, בעצם, על הסתכלות, על כיס אחד, על שותפות בתקציב. מה שאני נותן לנכה – לנכה. מה שנשאר- (אני משתמש במונחים בוטים) אבל מה שנשאר זה בשביל מערכת הביטחון. האם זה כך? זה הייעוד של תקציבי השיקום, שכנסת ישראל מאשרת-

אביגדור קהלני: זה לא כל כך נכון, כי בבסיס של התקציב, לוקחים את תקציב השיקום בצד ואחרי זה מוסיפים עליו. וכשהאוצר עושה את החישוב במשהב"ט, הוא לוקח את הבסיס של אגף השיקום, שם אותו בצד ועליו הוא בונה את הדברים האחרים.

עו"ד יעקב זכאי: האם זה כך? אם כן, למה מודדים את הנתח, נקרא לזה, את תקציב אגף השיקום, כאחוז מתוך תקציב הביטחון הכולל. זה לחוד וזה לחוד, זו בדיוק הבעיה שמשהב"ט לא מתייחס אליו כך. אך גם אני אומר, את תקציבי השיקום, צריך לבנות מלמטה למעלה, היינו לפי הצרכים של האוכלוסיה, וכפי שכנסת ישראל החליטה שהיא נותנת להם, בלי לערבב מין בשאינו מינו. זה תקציב לחוד וזה תקציב לחוד.

ואגב, אני אקדים קצת את המאוחר. לתקציבי אגף הביטחון בכל שנה יש עודפים. אם נסתכל בדו"ח החשב הכללי על דו"חות כספיים של מדינת ישראל, בכל שנה יש עודפים תקציביים שנעים בין 4 ל-8 מיליארד שקל.

א. גורן, יו"ר: הם לא ניתנים להעברה שנה אחרי זה?

עו"ד יעקב זכאי: הם ניתנים להעברה בשנה אחרת. בוודאות, אחרת הם היו מבזבזים את הכל באותה שנה, לכל מיני דברים אחרים. אבל בוודאות, בדקתי את זה בחשב הכללי.

ובכן, וועדת ברודט גם היא מסתכלת על הכל כמקשה אחת. ועוד היא ממליצה: כי הוועדה הציבורית שתוקם, כבודכם, תבחן את אופן החלוקה של החסכון התקציבי והעודף יחולק בין משהב"ט לבין זכאי אגף השיקום. (שותפים, בבקשה, אותה מחשבה).

בהצעת חוק ההסדרים בשנים 2010 ו-2009, כבר נאמר שמי שיחליט על חלוקת החסכון, יהיה שר הביטחון בעצמו.

אולם (דיברנו על זה קודם), תקציב אגף השיקום הוא תקציב צבוע. הוא אמור להיות צבוע, הוא מיועד ע"י כנסת ישראל וחוקי התקציב, לטיפול בנכי צה"ל ובמשפחות שכולות.

תקציב אגף השיקום ניתן בידי משהב"ט בנאמנות, עבור אוכלוסיית הנכים והמשפחות. זה ייעודו ואי אפשר להשתמש בו. (מציג שקף) כך נראה אגף השיקום בשנת 2008. יש פה מספרי השוואה ל-2007.

אתם רואים, לכל סעיף פעילות יש תקציב משלו.

זה לא שנותנים 2.4 מיליארד שקל או 4 מיליארד שקל לאגפי השיקום. נותנים לכל סעיף, לכל מטרה, לכל ייעוד, לכל פעולה.

הכספים מתוקצבים במדויק.

תסתכלו בבקשה: זה התקציב; טיפול רפואי, ציוד רפואי תרופות זה מגיע עד לתרופות, לכסאות גלגלים, לטיפול פסיכיאטרי, לחמי מרפא, להעסקת רופאים. כל נושא יש לו את התקציב משלו.

ואז, למדתי שבעצם משהב"ט מעולם – אני לפחות לא נתקלתי בזה, אני חושב שגם אתם לא נתקלתם, אני חושב שגם בכנסת לא נתקלו – בדו"חות ביצוע של התקציב. אלה תקציבים של כספים

שמועברים ממשרד האוצר. מי ראה דו"ח ביצוע תקציבי של
משהב"ט באיזו מן השנים האחרונות!?

מכיוון שלא מצאתי, עשיתי את הדבר הנכון לעשותו כאזרח
במדינת ישראל: פניתי למשהב"ט, לממונה על חופש המידע,
וביקשתי את נתוני הביצוע של תקציבי אגף השיקום. כך ביקשתי.
מה שאתם רואים ב-3 הטורים הראשונים הימניים זה מתוך
התקציב, ובצד ביקשתי, תמלאו לי טור (אפילו ב-excel, מה שאתם
רוצים) את התקציב שבוצע לגבי כל סעיף וסעיף, כולל העברות
תקציביות שעשיתם.

ביקשתי את זה לפני כ-4 חודשים. אחרי שעברו כל המועדים
שקבועים בחוק חופש המידע למתן מידע, בלי אישור מנכ"ל
להארכת מועד, כשביקשו ממני להתאזר בסבלנות, התאזרתי
בסבלנות, יש לי זמן. שום דבר לא בוער.

'מרחו' אותי (סליחה על הביטוי) ובמשך למעלה מ-3 חודשים לא
נתנו לי כלום. אז נאלצתי להגיש עתירה לפי חוק חופש המידע,
שכנראה תתברר בעוד כמה חודשים, ואני שואל אתכם, כבודכם,
למה שאתם לא תבקשו את זה?

מי אמר, איפה ראיתם שיש בעיה תקציבית לאגף השיקום? יכול
להיות שיש בעיה תקציבית. יכול להיות שהם צודקים. אבל למה
שלא נראה את זה?

אתם יודעים, כשלמדתי ראיית חשבון, אמרו לי: אתה רואה
חשבון, אתה לא מאמין חשבון. זה היה הביטוי. אני רוצה לראות
בעיניים, אני חושב שגם אתם צריכים לראות את זה בעיניים.
עכשיו, אם אתם חושבים שהשערות או החשדות שאני מעלה,
מופרכים, אני אראה לכם כמה דוגמאות.

משהב"ט עצמו הודה בכנסת ישראל, שכספים שמיועדים לאגף

השיקום, אינם מגיעים לשם. בדיון הוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, במרץ 2006 נשאלו ראשי אגף השיקום רוני מורנו וישראל שרון, על הסכם (אתם זוכרים, בסיפא של המובאה מדו"ח ברודט, היה כתוב על הסכם הפיצוי שיש למשהב"ט). מדובר בהסכם שבנוסחה מדוייקת ומסודרת, מסדיר תוספת תקציבית על התקציבים שראיתם, תוספת תקציבית שיכולה לנוע בין 50 מיליון ל-80 מיליון שקל, על גידול באוכלוסיית הזכאים.

מה זה גידול באוכלוסיית הזכאים? יכולים לנבוע משני מקורות: או, חלילה, לא עלינו, מצטרפים נכים ומשפחות שכולות (זה גם חל על משפחות שכולות) לאוכלוסיה הזו, או נכים שהוחמרה נכותם, קיבלו אפילו נכות נוספת וכו', וכתוצאה מכך הם זכאים לזכויות כספיות ואחרות, נוספות. יש הסכם כזה משנת '94, שאגב, משהב"ט מעולם לא הראה אותו לאף אחד.

ואז נשאלו שניהם, והם הודו שהתקציב הזה לא מגיע לאגף השיקום וכך התנהלו חילופי הדברים: "קובי זכאי (זה אני) אני זוכר שקראתי באיזשהו מקום על הסכם עם האוצר-"

א. גורן, יו"ר: זה היה בכנסת?

עו"ד יעקב זכאי: כן, בדיון בוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, במרץ 2006. "יש הסכם כזה, אתה יכול לספר? ישראל שרון: אני מכיר דבר כזה, אבל הכסף הזה לא מגיע לתקציב אגף השיקום" ישראל שרון ממשיך: "תובעים מאיתנו התייעלות, תובעים מאיתנו שנבחן זכויות ואנחנו מבצעים את מדיניות המשרד. זה הכל. לא הפקידים, המשרד דורש מאיתנו".

ואז, היו"ר דאז, ח"כ מלי פולישוק-בלוך, שואלת אותו: "סלח לי, לא הבנתי", הוא אומר לה "זה נכון, תקציב הביטחון מפוצה" "והתקציב הזה לא מגיע אליכם?" היא שואלת, ומהצד אומר משה

מטלון, שהיה יו"ר ארגון נכי צה"ל אז: "הוא חייב להגיע לאגף השיקום" וישראל שרון מסכים איתו "אני תומך בחייב להגיע". שואלת היו"ר את רוני מורנו: "אני מבקשת ממך, שתבדוק מה עם ה-50 מיליון". אומר רוני מורנו: "אני העליתי את זה בדיון האחרון על התקציב". "ומה התשובה שקיבלת?" "שאני אגיד תודה שקיבלתי את התקציב שקיבלתי".

בהמשך, טען סגן ראש אגף השיקום, ישראל שרון שהופיע פה בפניכם, שהתקציב שאושר לאגף השיקום בשנת 2006, קטן מזה של שנת 2005, בניגוד למה שאומר דו"ח וועדת ברודט.

ואני אראה לכם דוגמאות נוספות להתנהלות של משהב"ט, ותמיד התנהגות פסולה, בהשלכה על תקציב אגף השיקום.

כך למשל (על חלק מהדברים אראה לכם בהמשך), משהב"ט מסתיר בעקביות זכאויות שמפורטות בהוראות מינהליות וחוזרים פנימיים שלו, מעיניי הנכים והמשפחות השכולות. למה? אתם בטח מבינים כבר לבד.

"משהב"ט מסרב מזה שנים, לעגן הוראות מינהליות בחקיקה, כדי לחסוך בתקציבו. למה? גם זה ברור, אני מניח, ואם לא – תיכף זה יתברר.

משהב"ט מסרב לשלם תשלומים רטרואקטיביים, כביכול מטעמים תקציביים.

אני מפנה אתכם לעדותו של ד"ר זנדבק כדוגמא, וזו דוגמא קטנה כי ההשלכה של האפליה בין נכה לנכה, היא הרבה יותר גבוהה.

ואני אתן את הדוגמא: ד"ר זנדבק סיפר לכם, שהם מתהלכים שם בוועדות הרפואיות, עם תיקי קרטון ביד. ואם נכה צריך לעבור כמה וועדות, כי פגימותיו הן מערכתיות ומרובות, אז הם לא עובדים במקביל – הם עובדים בטור. קודם גומרים וועדה אחת,

מעבירים את התיק, אי אפשר לצלם, זה לא במחשב, זה יכול לקחת כמה חודשים.

העדות שהוא נתן לכם פה, היא עוד מינורית. בוועדה לענייני ביקורת המדינה, במרץ 2008 הוא סיפר את זה בצורה הרבה יותר חריפה.

מה זה אומר? עכשיו אני אקח אתכם לגבי תשלומים של נכים עבור זכאויות, מה שהם קוראים הטבות שלא עפ"י חוק. מעבר לחוק. משהב"ט מעניק תגמולים לנכים, החל מהמועד שבו הם הגישו את בקשתם להכרה. אם הם הגישו בקשה להחמרת מצב או לנכות מוסבת, את התגמולים הוא מקבל מהרגע שהוא הגיש את הבקשה. אבל הטבות וסכומים וזכאויות אחרות, שהן עפ"י הוראות, הוא מקבל רק מהיום שבו הוא נבדק בוועדה הרפואית. זאת אומרת, זה יכול לקחת חודשים וזה יכול לקחת גם שנים – אם זה הולך גם לבימ"ש וחולף זמן רב. אז משלמים לו עבור ההטבות, רק בשנת התקציב שבה הוא קיבל את הנכות.

זאת אומרת, יכולים להיות שני נכים עם אותן פגימות, הכל אותו דבר. שניהם גם הגישו את הבקשה באותו יום. אחד נבדק למזלו אחרי חודשיים, וקיבל מה שהוא חושב שמגיע לו; השני לא מקבל, ומערער. זה נסחב עוד שנה ועוד שנתיים, והוא יקבל את זה רק בעוד שנתיים, את אותן הטבות, למרות שהם נכים זהים. למה? משהב"ט טוען מטעמי תקציב.

אגב, חבל שמנכ"לית הביטוח הלאומי לא כאן, מפני שבעדות של אחד מנציגי הביטוח הלאומי בכנסת, העלה את הנושא הזה לגבי נפגעי פעולות איבה, והוא אמר שזה לא מקובל עליהם, אולם הוא כבול להוראות של משהב"ט. אולם בזכויות של נכים אחרים, לא של פעולות איבה נוהגים לתת מהיום שבו הנכה הגיש את הבקשה

שלו, בלי קשר למועד ...

אני אלך איתכם הלאה, ברשותכם: "משהב"ט נמנע מלקבוע כללים להיוון זכויות של נכים, עד 19%. בוועדה בפניכם, אמרו לכם שארגון נכי צה"ל רק לאחרונה ביקש שיקבעו כללים. זה ממש לא מדויק. הסמכות, בעצם החובה של שר הביטחון לקבוע כללים בעניין, הם מלפני המון שנים וגם פנו אליו לפני כמה שנים. התשובה שקיבלו מי שפנו, היתה: יש בעיות תקציביות בעניין הזה. עכשיו, איך מצד אחד אפשר לומר שרוצים לקבוע כללים, אפילו להיוון זכויות עד 30% ו-40% כי זה יחסוך בתקציב, ומצד שני לא קובעים כללים לגבי נכים של עד 19%. איך זה מסתדר? אני לא יודע.

הלאה. "משהב"ט קיזז שלא כדין, סכום של כ-165 מיליון שקל מתגמולי נכים, במהלך 57 חודשים ברציפות". כתוצאה מאיזושהו מענק שקיבלו נכים, ונדמה לי שגם משפחות שכולות, כתוצאה מאיזושהו הסדרים שהיו במשק, היו אמורים לקזז את המענק הזה במשך 12 חודשים. עברו ה-12 חודשים, המשיך משהב"ט עוד כ-57 חודשים לקזז את הסכומים האלה. הוא קיזז את הסכומים האלה מתגמולים בסיסיים של נכים! עכשיו, תבינו, אני מניח שאתם כבר יודעים את זה ואתם מבינים, יש המון נכים שהם קשי יום. יש המון נכים שכל שקל חשוב להם, ומשהב"ט המשיך לקזז את הסכומים. גם, כך לפי העתירה שהגיש ארגון נכי צה"ל, גם בתקופה שהוא כבר ידע שהוא מקזז שלא כדין.

אלך אתכם יותר מזה, כשפנה ארגון נכי צה"ל (כך אני למד מהמסמכים, אני לא פעיל בארגון נכי צה"ל, אין לי שום תפקיד בארגון נכי צה"ל, אני בסה"כ חבר שמשלם דמי חבר) אבל

מהמסמכים שקראתי, כשארגון נכי צה"ל בא ואמר: 'רגע, מה עם ההכנסה-אמרו לו: רגע, יש לנו עוד כמה נושאים לטפל בהם, נטפל בהכל כמקשה אחת. מה הקשר? מה הקשר בין כספים שנלקחו מנכים – ומשהב"ט מודה, שלא כדין – לבין עניינים אחרים שיש למשהב"ט עם ארגון נכי צה"ל? אז ארגון נכי צה"ל הלך, והגיש עתירה לבג"ץ. ואז מה קרה? משהב"ט התחיל להתנהל איתו בשאלה מי זו הערכאה הנכונה לנהל את הדיון בנושא הזה: בבג"ץ או בבימ"ש מחוזי.

וכאשר הוא הבין כנראה, משופטי הבג"ץ, שזו לא בדיוק טענה שמקובלת עליהם, אז התחיל עכשיו דיון האם משלמים ריבית, האם מצמידים, כיצד? הסכומים, דרך אגב, עד היום, הוחזרו 2 פעימות: משהב"ט ביקש לשלם את זה בתשלומים.

א. גורן, יו"ר: בסופו של דבר הוחזרו?

עו"ד יעקב זכאי: לא, חצי מזה. וגם לא ברור באיזה-

פזית תדהר: הוחזרו 3 פעימות, סליחה.

עו"ד יעקב זכאי: אז יש עוד רבע שלא שולם. מתי שולמה פעימה אחרונה?

פזית תדהר: למען הדיוק וההבהרה, בג"ץ קיבל את עמדת המדינה שבגלל

שמדובר בסכום מאוד גדול, לא ניתן להחזיר אותו בבת-אחת. הוא

גם הבין, את הטענה של המדינה כי מדובר בטעות בתום לב

שנעשתה, כשנעשה הקיזוז. ובג"ץ הוא זה שהציע, באמת, גם

להחזיר את זה במספר פעימות. ומה שסוכם בסופו של דבר, זה

להחזיר ב-4 פעימות על פני תקופה של שנתיים.

הפעימה הראשונה הוחזרה, אח"כ הוחזרו עוד שתי פעימות יחד,

לפני חודש, בסוף דצמבר, ופעימה האחרונה מתוכננת כרגע

לתחילת ינואר 2011, מפני שמשהב"ט הצהיר, שאם יתאפשר

להקדים את זה אז הוא גם יעשה את זה, כפי שהוא גם עשה לגבי

הפעימה השלישית.

עו"ד יעקב זכאי: משהב"ט קיצץ בזכאיות נכים לרכב רפואי, באמתלה שהוא נזקק

לכספים האלה למימון פרוטזות (נדבר על זה בהמשך). "אגף

השיקום השתמש בכספי עזבונות, שנועדו לטיפול בנכי צה"ל

קשים, לטובת הטבות הזרות ליעודם"

כמה מילים בנושא הזה. אמנם לא מדובר בסכום גדול, רק

300,000, אבל משהב"ט פנה לוועדת העזבונות שבמשרד המשפטים,

וביקש סכום בשנת 2008 נדמה לי, כ-9 מיליון שקל לטיפול במרכז

נפגעי ראש קשים. תוספת או הקצבה מיוחדת מהאפוטרופוס

הכללי.

הלך משהב"ט, ולפני כשנה וחצי רכש 5,000 ספרים, ב-300 אלף

שקל, לטובת נכים שאינם חברי ארגון נכי צה"ל.

עכשיו, אני שואל אתכם רבותיי, מה הקשר בין כספים שיועדו

לנכים קשים לבין ספרים? מה הקשר בכלל, ולמה אגף השיקום

צריך לרכוש

ספרים? האם מדובר בספרי הנצחה או ספרי זכרון.

מדובר בספר של העיתונאי ניסים משעל, "60 שנה למדינת

ישראל", מה הקשר בין ספרים לבין נכים שאינם חברי ארגון נכי

צה"ל, כלומר אגף השיקום מסייע לנכים לפי השתייכות או אי-

השתייכות ארגונית?

אחרי שפניתי למשרד המשפטים והתברר העניין, משהב"ט החזיר

את הכסף למשרד המשפטים. אבל הכסף הזה יצא מאיזשהו סעיף

תקציבי שלא היה מיועד לממן ספרים לנכים שאינם חברי ארגון

נכי צה"ל.

רבותיי, הסיפור הזה של הבקרה התקציבית, או יותר נכון היעדר

הבקרה התקציבית הנאותה במשהב"ט, הוא לא סיפור חדש. כבר

האלוף ורדי בדו"ח שלו מפברואר 2002, ממליץ לקיים מעקב חודשי שוטף, רציף, אחר ביצוע סעיפי התקציב: "התכנון והבקרה התקציבית ינוהלו לפי סוגי ההוצאה, המשימות שיקבעו". בדיוק כפי שאני ביקשתי לקבל נתונים.

והתנהלותו של משהב"ט מקבלת מימד מטריד עוד יותר, כאשר קוראים את דברי ההסבר לעיקרי תקציב המדינה לשנים 2009 ו-2010. "הבקרה והפיקוח של המערכת האזרחית בתקציב הביטחון שונים באופן משמעותי משאר משרדי הממשלה. (אני עובר לקטע הכחול) "במשהב"ט התקציב נבנה במשרד. רוב השינויים במהלך השנה מאושרים בתוך מערכת הביטחון ומקבלים אישור בכנסת, בדיעבד. במצב זה, המערכת האזרחית אינה יכולה לפקח בזמן אמת על השימושים ועל סדרי העדיפויות הנעשים בכספי הציבור" אני עובר אתכם, ברשותכם, לנושא הבא שעניינו הסתרה של הוראות מינהליות המקנות זכאויות גם מנכים וגם ממשפחות שכולות.

בעבר, הציג משהב"ט גם ליועץ המשפטי לממשלה וגם לכנסת ישראל, מצגים מאוד מסויימים בקשר לפרסום הוראותיו. עוה"ד נחמה פרלמן, היועצת המשפטית של אגף השיקום, באוקטובר 2004 בוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת: "כל ההטבות שבהוראות הן שקופות. כל אזרח במדינה יכול לעיין בהם. זה נמצא גם באינטרנט, כך שהדברים גלויים. ניתן להביא לכאן, כדי שהוועדה תראה במו עיניה. הדברים מוסדרים היטב, בצורה נכונה, ברורה וכל אזרח יכול לראות את זה".

כמה חודשים מאוחר יותר, כתבה עוה"ד סטוביצקי, שהיתה המשנה ליועץ המשפטי של מערכת הביטחון, חוות דעת ליועץ המשפטי לממשלה (מיד נגיע אליה, ובאיזה הקשר היא נתנה). גם

שם היא כותבת: "כיום, כל ההוראות מפורסמות באתר האינטרנט של המשרד".

ובין לבין, בין שני התאריכים האלה, הוציא משהב"ט, רשימה מעודכנת של הוראות (תראו את התאריך, 8.11.2004) וכתוב שם איזה הוראות מפרסמים באינטרנט, ואיזה הוראות לא מפרסמים באינטרנט. איפה שכתוב V תחת הטור של פרסום באינטרנט, הערות, זה לפרסום. ואיפה שלא כתוב, הוא לא לפרסום. לא צלמתי את כל הדפים אבל צלמתי לא מעט: טיפול רפואי לנכים, אין; טיפול רפואי לנכים בחו"ל, אין; ציוד רפואי לנכים, אין; ציוד עזר לנפגעים קשים, אין; החזקת כלב נחיה לעיוורים, אין. לא מופיע באינטרנט. וכך הלאה וכך הלאה.

אני ספרתי למעלה מ-200 הוראות, למעלה מ-60 מהן לא התפרסמו באינטרנט, כשליש. וכך זה נראה באתר. תסתכלו בבקשה למעלה כתוב: "ככלל, הוראות המוזכרות ברשימה ואינן מצורפות, מצויות בהליכי עדכון". כשנסיים לעדכן, נעלה אותם לאתר. מה זה אומר? זה אומר שמהב"ט פועל עפ"י הוראות שמוסותרות מעיניי הציבור. מי שכבר קיבל או יודע עליהן, מקבל. מי שלא יודע, צריך לחכות בסבלנות עד שמהב"ט יעדכן את ההוראות.

עכשיו אני אספר לכם סיפור קצר על עצמי. כמו שסיפרתי לכם, אני נכה וכל הפגיונות שלי הן אורטופדיות. נפצעתי ב-'74, ב-'85 או ב-'86 פגשתי נכה שהכרתי, שזוף באמצע החורף. שאלתי אותו 'ישראל, היכן בחו"ל היית שאתה שזוף כל כך?' הוא אומר לי 'איזה חו"ל? הייתי ביים המלח. מתי אתה נוסע?' אמרתי איזה ים המלח, על מה אתה מדבר בכלל? הוא אומר 'מה זאת אומרת? מגיע לך טיפול רפואי ביים המלח. אתה לא יודע?' 'לא', 'אתה יותר קשה ממני, הוא היה עם 80 או 85%. 'בטח לך נותנים, לי בטח לא יתנו',

'לא, מה פתאום? מגיע לך'. הרמתי טלפון למרפאה ושאלתי את הפקידה. 'חכה שניה', היא אומרת, היא מסתכלת על המחשב. 'כן, נכון, לאיזה בית מלון אתה רוצה לנסוע?'. וכך נודע לי. עכשיו, כך מדובר בהוראות רבות אחרות.

אני מצטער פה על הסריקה – זה גם כן מתוך אתר האינטרנט, בדיוק בהתאם לאותה רשימה. זה מינואר 2006 אני חושב, טיפול רפואי לנכים, אין; טיפול רפואי לנכים בחו"ל, אין; רכישה ואספקת ציוד רפואי לנכים, אין; רכישה ואספקת ציוד רפואי לנכים, אין; ציוד עזר לנפגעים קשים, אין;

א. גורן, יו"ר: בגלל העדכון?

עו"ד יעקב זכאי: בגלל שלא רוצים להראות הוראות לנכים. זה שנים נמשך ככה.

דמי ביגוד, שזה בכלל סיפור – זה לבדו זה שעה סיפור, על איך נתנו הטבה לנשים והפלו גברים, מנימוקים סקסיסטיים שוביניסטיים והסתירו את זה, בניגוד להוראה של בג"ץ לתקן את האפליה, בניגוד – חבל ששוב, מנכ"לית המוסד לביטוח לאומי לא נמצאת כאן, בניגוד לפס"ד אפרגן שטען – (כלפי נפגעי פעולות איבה, שזכאים לאותן הוראות) שמדובר באפליה פסולה והורה לשלם לו,

(אני לא יודע מה הביטוח הלאומי עשה עם שאר נפגעי פעולות האיבה), ועוד ועוד. נעליים ומענק נעליים לנכים – זה לא נעליי אופנה, זה נעליים אורטופדיות; אחזקת כלב נחיה לעיוורים. זה שנה וחצי אחרי הרשימה שהוכנה, אחרי שהעלו את אתר האינטרנט של אגף השיקום, עדיין ההוראות האלה לא היו. ואם אתם חושבים שאגף שיקום נכים הוא יחיד בעניין הזה, אז אתם טועים. הנה לכם מסמך, של רשימת הוראות אגף משפחות והנצחה. הוא כבר מפברואר 2005 ואותו דבר. חסרות הוראות.

המון.

ואם אתם חושבים שזה היה ונגמר, כי המערכת נכנסה לסדר מינהלי מסויים, אז אני אספר לכם שאתמול, כשהתכוננתי לוועדה פה, הסתכלתי באתר האינטרנט של אגף המשפחות. תסתכלו למעלה, בבקשה: 27.1.2010 בבקשה, תראו. וזה לא כל ההוראות. פשוט סרקתי כמה מהן בלבד. אבל תראו כמה חסר. אני לא יודע אם לצחוק או לבכות. אחת ההוראות שחסרה פה, זו הוראה שהיא עריכה ופרסום והפצה של חוברות מידע למשפחות שכולות. ההוראה שמחייבת את משהב"ט להפיץ חוברות למשפחות שכולות על הזכויות שלהם, גם היא נמצאת בתהליכי עדכון, אז לא מראים אותה.

הכל מאתמול, בבקשה עוד. אבל אם אתם חושבים שבעצם באגף שיקום נכים, הכל מסודר, אז אני לא יודע. כי מר קותי מור טוען ההיפך. זה לקוח מתוך סיכום דיון של מר קותי מור, בלשכת עוה"ד, מלפני שנה בדיוק: 14.1.2009. מבקשים עוה"ד לגבי אתר האינטרנט, "מבקשים לסיים עדכון ההוראות באינטרנט, זהו כלי חשוב גם לנכים וגם לעוה"ד".

סיכום סמנכ"ל וראש האגף "הוראות האגף פתוחות לציבור, חלקן מפורמות באתר האינטרנט". איפה השאר? איפה שאר ההוראות? עכשיו, אתם יודעים איך הן פתוחות לציבור? אתם יודעים איזו תשובה מקבלים? 'כן, אתה יכול ללכת ללשכות המחוזיות, ולעין בהוראות". בוודאי, כל נכי צה"ל, קטועים, על כסאות גלגלים, עיוורים, פגועי נפש, פגועי גוף, ילכו ללשכות המחוזיות, יחטטו בקלסרים של אגף השיקום ויחפשו את ההוראות שמזכות אותם במשהו.

עכשיו, כל כמה זמן הם ילכו? כל חודש? כל חודשיים? פעם בשנה?

לא. פעם בשנה זה לא טוב, כי אתם זוכרים, לא יקבלו רטרואקטיבית. יש בעיות תקציביות. אז אולי נשים שם משמרות ליד המדפסות? ברגע שנכה יראה הוראה שנפלטת מהמדפסת, הוא יספר לחברה. זו השיטה.

חוברת הזכויות, רבותיי. עפ"י הוראה 10-07 של אגף השיקום, על האגף לפרסם חוברת זכויות כללית לנכים, מדי שנתיים לפחות, וכן חוברת ייעודית לרכב רפואי. במשך 30 שנים, עד שנת 2008 – אני נכה מ-74' אז זה כנראה מ-74', כי לא מצאתי ואני שומר כל מסמך – פורסמו 5 חוברות בממוצע אחת ל-6 שנים (אלה השנים של החוברות שיש לי), חסרות ומטעות. אתם מבינים? נכי מלחמת לבנון השנייה, קיבלו חוברת זכויות מ-2002, שאפילו מספרי הטלפון לא היו נכונים בה.

בחודש יולי 2007, בוועדה לביקורת המדינה בכנסת, התחייב ראש אגף השיקום, מר מורנו, לפרסם חוברת זכויות בתוך חודש. הוא אמר שבאוגוסט – כבר כמעט גמורה, עלה מדבריו – רק ביולי 2008, לאחר שכתבנו, עו"ד בני אלוני, עוה"ד עומר יעבץ ואני, מכתב התראה לשר הביטחון, לפני הגשת עתירה מינהלית, פורסמה חוברת זכויות. גם היא חסרה ומטעה. אתם זוכרים את דמי הביגוד שאמרתי לכם קודם? דמי הביגוד הופיעה בצורה מטעה בחוברות הקודמות. בחוברת הזו, בכלל אין אזכור של ההוראה הזאת, למרות שהיא קיימת.

אני ברשותכם, רוצה לעבור לעגון בחקיקה של הוראות מינהליות המקנות זכויות לנכים. משרד הביטחון, לאורך שנים נמנע בכוונת מכוון לעגן בחקיקה את ההוראות המנהליות. שמעתם פה הרבה דברים, ההוראות המנהליות מקנות זכויות בהיקפים אדירים, אני חושב בהיקפים של חצי מתקציב אגף השיקום.

הזכאויות, כולל לטיפולים רפואיים הן בהוראות מינהליות. ולא מעגנים את זה בחקיקה. הרי זה אלף-בית של שקיפות. הם לא עושים את זה, בכוונת מכוון. כבר וועדת יריב (תקראו עליה בספר "בדרכי שיקום") מיולי 1975 "חלק מהשירותים וההטבות אינם מוגשים לנכים, בתוקף הוראות חוק ותקנות, אלא עפ"י שיקול דעת של עובדים בדרגים שונים. מצב זה, אינו עולה עם סדרי מינהל ציבורי תקין" וכו'.

כבר אז התריעו על העניין הזה, ב-75. כמה זמן אנחנו מאז? דו"ח ורדי מפברואר 2002. דו"ח ורדי, אגב, הוא דו"ח שאומץ במלואו כמקשה אחת ע"י מנכ"ל משהב"ט. הוא הפך להיות החלטה מחייבת של משהב"ט. הוא כותב: "חלק מההוראות מנוסחות בעמימות ובחוסר בהירות. נטען בפנינו (אני עובר לקטע הכחול), כי מספר הנחיות והוראות פורסמו באגף, ע"י הפצת חוזרים ומכתבים.

להוראות מאין אילו, אין בסיס נורמטיבי מספיק ואין להן מקום. יש לתת גושפנקא חוקית מלאה, לכל הוראות האגף הקיימות" זה בפברואר 2002.

החלטה של מנכ"ל משהב"ט, היתה לאמץ את דו"ח ורדי כמקשה אחת. עוד המליץ דו"ח ורדי (אני מקריא רק את החלקים הכחולים) "יש להעלות חלק מההוראות והנהלים לרמת חקיקת משנה, (אף חקיקה ראשית) וחלק לרמת הוראת משרד. יש לפעול למתן גושפנקא חוקית מלאה, לכל הוראות האגף הקיימות ע"י מתן הסמכה מפורשת בחוק" וכו'.

ואז מתנהל דיון באוקטובר 2004, בוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, לגבי אותן זכויות עפ"י הוראות. היועץ המשפטי לממשלה, יוצא כנגד ההסדר הזה. והוא אומר:

"השאלה מי צריך לקבל משאבים, צריכה להתקבל בחקיקה ע"י הכנסת". יש לזה אפילו פסיקה עניפה של המחוקק הראשי. אפילו לא מחוקק המשנה צריך או יכול לקבל החלטה כזו. ורבותיי, מדובר על מאות מיליונים בשנה! ואני ממשיך לצטט: "ולא כהחלטה פקידותית פנימית. לא מדובר פה בזוטות, לא מדובר בקופה קטנה באמת, אלא בקופה מאוד גדולה. יכול להיות שיש הצדקה לתת את כל ההטבות, את רובן או את חלקן, אבל ההחלטה לא יכולה להתקבל כהחלטה אדמיניסטרטיבית פנימית". ואני ממשיך: עוה"ד נחמה פרלמן, היועצת המשפטית של אגף השיקום, מדברת בוועדה: "כל ההטבות שבהוראות הן שקופות, כל אזרח במדינה יכול לעיין בהן" (קראנו את זה קודם). אני עובר לקטע הכחול: "הייעוץ המשפטי, מיוזמתו, רוצה להכניס חלק מההטבות (יש פה טעות כתיב, סליחה, אני מתנצל) מההטבות הכבדות לתקנות כמו דיור, רכב רפואי, ואנחנו נמצאים כל הזמן בשלבים של עשייה".

ואז, בעקבות הדיון הזה, מורה היועץ המשפטי לממשלה למשהב"ט, להגיש חוות דעת משפטית שתסביר איך הוא נוהג בהוראת האלה, למה הוא לא מעגן אותן בחקיקה, ואם הוא סבור שלא צריך לעגן אותן בחקיקה, שיסביר את זה בחוות דעת מנומקת ומסודרת.

ואז מגיעה חוות הדעת של עוה"ד סטוביצקי, שהזכרתי אותה גם קודם- דרך אגב, מצאתי אותה במקרה בארכיון של הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, והיא כותבת כך: "ב-1985 כבר החליט היועץ המשפטי למערכת הביטחון, כי כל ההטבות בהוראות הפנימיות, יעברו למסגרת של תקנות אלא שהמלצה זו נדחתה ע"י הגורמים המוסמכים, שסברו כי הדבר מהווה סיכון בשל ההשלכות

התקציביות והשפעות הרוחב הטמונות בכך". והיא ממשיכה ואומרת: "נציג אגף תקציבים, היה בדיעה שעייגון בתקנות יפעל כבומרנג, ויהיה צורך בהקצבה תקציבית גדולה בהרבה". אני מניח שזה כבר מובן לגמרי. ואחרי זה היא כותבת "הסוגיה נבחנה שוב בתחילת שנות ה-90. גם אז נדחתה הטענה שיש להגן על ההטבות בתקנות או בחוק, בשל החשש להשלכה תקציבית רחבת היקף".

אבל, אומרת עוה"ד סטוביצקי, הוחלט לעלות מדרגה: נקבע נוהל המשמש תחליף לעייגון בתקנות. מה זאת אומרת? א. שיהיה להטבה עייגון תקציבי; ב. הצורך בהטבה ייבחן ע"י דרג מתאים, ולאחר שיתקבל אישור השר (כמו בתקנות, צריך אישור שר להוראה) תעוגן ההטבה בהוראות. "וכיום" היא מוסיפה, "כל ההוראות מפורסמות באתר האינטרנט של המשרד". והיא מוסיפה "לאחרונה", אומרת עוה"ד סטוביצקי בפברואר 2005, "נעשית עבודת מטה באגף השיקום למיפוי ההטבות. כל הטבה חדשה שיש לה משמעות כספית, מעוגנת מפורשות בהוראות ולאחר אישור השר, ייתכן שהיא גם תעוגן בחוק. עבודה זו אמורה להסתיים בתוך חודשים ספורים (אנחנו נמצאים בפברואר 2005). אולם (האולם הוא שלי) כותבת שם "עמדת אגף השיקום היא, שעייגון ההטבות הקיימות כולן או חלקן, יביא למשמעויות כספיות מפליגות וכי עדיף להסמיך את שר הביטחון להעניק הטבות לנכי צה"ל, בהוראות פנימיות של אגף השיקום". אומרת דבר אחד, ומסיימת בדבר אחר. זאת אומרת, אנחנו עושים א', ב' ג', אבל העמדה שלנו – להשאיר את זה בהוראות פנימיות. זו העמדה של משהב"ט.

ואני ממשיך הלאה: במענה לחוות הדעת הזאת, כותב מר אריאל

כהן, העוזר של היועץ המשפטי לממשלה, ביולי 2005, "סך הזכאויות הניתנות באמצעות אגף השיקום, שלא באמצעות החוק והתקנות, יצרו מערכת הטבות מסועפת, מפורטת ומשוכללת, ממוסדת וקבועה, שעומדת בצד החקיקה. מעניקה שורה של הטבות ובהיקפים משמעותיים. מתן הטבות ומענקים שלא לפי חוקי השיקום או תקנות מכוחם, מעורר קושי משפטי מהותי". ואני קופץ עוד פעם לקטע הכחול הבא) "עובדה זו יכולה להעלות טענות קשות של אפליה ואבחנה לא ראויה, ככל שהסדרים אלה אינם מוסדרים בחקיקה". על חמי מרפא כבר דיברנו? על דמי ביגוד כבר דיברנו? יש כאלה עשרות הוראות, עשרות זכאויות. ומה עם מצגי משהב"ט לעניין העיגון בחקיקה לפני וועדת ברודט, בפברואר 2007? כך נאמר בשקף שהוצג בפני וועדת ברודט. וועדת ברודט, בהערת אגב אני אומר לכם, אני מחזיק פה מסמכים תואמים- יש קטעים שלמים לקוחים מתוך מסמך של משרד האוצר שהוכן לפני דו"ח וועדת ברודט, של גבי' לאה נקריטין. הוא הוכן במרץ 2006, דו"ח וועדת ברודט, קטעים שלמים. לא הגעתי לזה לעשות לכם בשקף השוואות. קטעים שלמים מועתקים מתוך המסמך הזה.

א. גורן, יו"ר: הודבק?

עו"ד יעקב זכאי: גזור והדבק עושים במחשב, אבל העתיקו. וממצגת לשר האוצר, לאגפי השיקום ממאי 2006. את החומרים האלה קיבלתי, אחרי שהוציאו לי את הנשמה ורק אחרי שאיימתי בעתירה לפי חוק חופש המידע. על המסמך של גבי' נקריטין כתוב "קראתי V". לא ברורה לי החתימה, אם זה בת חן או בראון. קיבלתי את זה ממשרד רה"מ, ולא ברור לי מי כתב 'קראתי V'. אני רק אומר לכם, שבועדת ברודט למשל, אם אתה קורא, אתה

רואה בעמוד אחד כתוב 'אנחנו לא מבינים בנושאים האלה, צריכה לקום וועדה ציבורית'. אבל בעמוד שאחרי זה או שני עמודים אחרי זה, יש כבר המלצות לביצוע מיידים. איך זה מסתדר אחד עם השני אני לא מבין.

אם אתה לא מבין אז תגיד 'צריכה לקום וועדה ציבורית' ותעביר אליה את התפוח האדמה הזה. אבל גם להגיד 'אני לא מבין כלום' וגם לתת המלצות מיידיות? אגב- אנחנו כתבנו חוברת, אני לא יודע אם ראיתם, העברתי לאביהו ואני מניח שהוא העביר לכב' השופט גורן, חוברת שלמה שמראה על הטעויות ועל טעויות ועל דברים חסרי בסיס, שכתובים בדו"ח וועדת ברודט, וגם סקירה שלמה של פעולות אגף השיקום לאורך השנים, שהם כשלעצמם גרמו להוצאה תקציבית עניפה.

ברשותכם אני חוזר חזרה לנושא של עיגון ההטבות. מה אומר אגף השיקום בשקף שלו, מול וועדת ברודט: "החלה עבודה מקיפה שמטרתה עיגון סמכות למתן הטבות. עיגון ההטבות בחקיקה, נועד לשקף מצב קיים, ליצור פלטפורמה לשינויים. ואני מדגיש פה את המילים 'נועד לשקף מצב קיים' ותיכף תבינו למה אני מדגיש אותו. "אנו נמצאים כיום בעיצומו של שלב ראשון של תהליך החקיקה, הכולל טיוטה ראשונה." הם בעיצומו בפברואר 2007, הם היו גם בעיצומו ב-2005, אז הם כל הזמן בעיצומו והתחילה – התחילה אז והתחילה גם עכשיו.

ומה אומרת עוה"ד פרלמן, ביולי 2007 בוועדה לביקורת המדינה? "התחילה עבודה גדולה ומקיפה לעיגון ההטבות. המהלך הזה התחיל לפני יותר משנה ואנחנו עוסקים- ועד היום, זה כמעט הושלם. בסט של פרויקט החקיקה שבא לעגן את ההטבות, את המעמד של וועדת ל"י. ואז שואל אותה ח"כ אורלב, אז יו"ר

הוועדה: מתי הפרוייקט הזה יסתיים? "שלב א' מושלם. שלב א' של הכנת הטיוטה של תסקיר החוק, מוכן. אנחנו מעבירים את זה לתגובות הארגונים ומשרד המשפטים. אני מקווה שבשנה הקרובה זה יסתיים". ומה כותב עוה"ד אחז בן-ארי, היועץ המשפטי של מערכת הביטחון, ליו"ר ארגון נכי צה"ל בספטמבר 2008? "אבקש להודיעך כי בימים אלה, אנו מכינים תיקוני חקיקה המיועדים לעגן את מערכת ההטבות הניתנת לנכי צה"ל ולמשפחות שכולות. העבודה כוללת תיקוני חקיקה ראשית וכו' וכו'. אנו נעביר לכם להערות וקידום הליכי החקיקה".

חבל שאין פה נציג מארגון נכי צה"ל, הייתי שואל אותו אם קיבל משהו.

ואני עובר למצגת שהוצגה בפניכם לפני כמה ימים, זה כבר- העתקתי את המצגת כמות שהיא, לתוך המצגת שלי. זו המצגת של מר קוטי מור בוועדת גורן, דצמבר 2009: "החלה עבודה מקיפה שמטרתה עיגון סמכות למתן הטבות הניתנות כיום עפ"י הוראות האגף, ומעבר לקבוע בחוק. עיגון ההטבות בחקיקה, נועד לשקף מצב קיים", בבקשה, זה אותו שקף. מילה במילה. היא החלה? כמה שנים היא בשלב ההתחלתי?

ועכשיו אני לוקח אתכם, ברשותכם- מחזיר אתכם קצת אחורה בזמן, לסיכום פ.ע. בין שר הביטחון ויו"ר ארגון נכי צה"ל מאוגוסט 2007. תסתכלו בבקשה לאן שהחץ מצביע. "אבל עיגון במסגרת תקנות או חקיקה של ההוראות המנהליות, עלול דווקא לגרום לתוצאה הפוכה של סרבול וקבעון ופגיעה בגמישות הקיימת כיום במתן שירות ומענה לנכים. הוראות ותקנות כתובות, באות עפ"י רוב, היכן שחסר אמון בין הצדדים. בדרך כלל עדיף להגיע להבנות ולהימנע מחקיקה. שר הביטחון הנחה להיכנס להידברות

בנושא זה, עם ארגון נכי צה"ל".

כמה זמן לוקח לעגן בחקיקה ראשית? מילא, נעזוב את וועדת יריב. דו"ח ורדי זה מפברואר '94, כמה זמן? זה פרוייקט המרכבה? ואני לוקח אתכם לדו"ח מבקר המדינה בדיוק בנושאים האלה, שפורסם בדצמבר, דו"ח 2008 מס' 59(א). וכך כותב המבקר, המימצאים:

"ישיבת הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת מאוקטובר 2004, ציין ראש אגף השיקום דאז, מר גד דובב, כי נכון לאותו מועד, למעלה מ-90% מהמלצות דו"ח ורדי, מיושמות". והוא ממשיך "כעבור יותר מ-3 שנים ממועד אותו דיון, וכ-6 שנים מאז הגשת דו"ח ורדי, יישם אגף שיקום נכים במלואם, רק כ-59% מההמלצות". רבותיי, מדובר במדידה כמותית, לא איכותית. את ההמלצות החשובות הוא לא יישם. את תורת הפעלת השיקום אין עד היום. נכים לא משוקמים ונסמכים על תקציב המערכת, זו עלות אדירה למדינת ישראל ופגיעה בכבוד האנושי שלהם, כי הם לא משוקמים. עיגון בחקיקה לא נעשה, וכך הלאה וכך הלאה. וממשיך דו"ח המבקר: "קצב הטיפול של המשרד בעיגון בחקיקה של וועדת לי' ושל הטבות אחרות המוענקות לזכאי אגף השיקום ואגף משפחות, אינו עולה בקנה אחד עם ההודעות שנציגי המשרד מסרו לוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת.

ואני ממשיך הלאה, סיכום והמלצות (אני אדלג על הכל, חוץ מהדבר האחרון): "יצויין שמעבר להשלכות על איכות השירות שאגף שיקום נכים ואגף משפחות והנצחה מעניקים לזכאים, יש לדבר השלכה הן על התקינות המינהלית של חלק מפעולות המשרד, והן עיגוןן בנורמות עפ"י דין. משרד מבקר המדינה מעיר, כי על המשרד בשיתוף הגורמים הרלוונטיים, לסיים ללא דיחוי את תיקון הליקויים". (ואני קופץ) "מעבר לכך עליהם להפיק את הלקחים

הנדרשים, כדי למנוע הישנות מצבים בהם תיקון ליקויים נמשך על פני כ-8 שנים וכן למנוע מצב שבו דיווחי אגף שיקום נכים בוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, אינם משקפים נאמנה את המצב לאשורו".

במילים אחרות, פחות פוליטיקלי קורקט, תפסיקו 'למרוח' אותנו ותפסיקו להטעות אותנו ואת הכנסת.

ואני רוצה להגיע עכשיו לנושא הבא: רכב רפואי לנכים, שהוא אחד מהנושאים שמפורשים ומפורטים בכתב ההסמכה שלכם. ואני כותב רכב רפואי לנכים, בלא מרכאות. כי מר קותי מור וד"ר עידו כץ, כשהם הציגו את המצגת, הם כתבו "רכב רפואי לנכים" וגם הדגישו את זה כמה וכמה פעמים.

זו טבלת הרכב היציג מדצמבר 2009. תשימו לב בבקשה, לעלות הרכב שנמצאת כאן, זה השווי או העלות לקונה מהישוב שנכנס ליבואן הרכב ורוכש רכב. ולטור הזה, של המיסים. ודרך אגב, זה גם נושא שכב' השופט גורן התחיל לדבר עליו במצגת על הרכב הרפואי של אגף השיקום, התחלת לשאול שם לגבי מיסים.

אז אם תסתכלו על הסכומים, תראו שהסכום, למשל, של זכאי רכב 1600 טויוטה, הוא עולה משהו כמו 125 אלף שקל, המס מתוכו הוא כמעט 60 אלף שקל, כמעט 50%. וכך הלאה וכך הלאה. שיעור המס מתוך סה"כ שווי הרכב, הוא בין 40 ל-50%. ולקחתי את כל סעיפי התקציב שמדברים על רכב רפואי, ופשוט הכנסתי אותם פה בטבלה. תסתכלו: דמי ניידות, זה אחזקת הרכב. ב-2008 זה 168 מיליון שקל בקירוב.

אז זה נכון, אם לא יהיה רכב רפואי לנכים, אז לא יהיו דמי ניידות. מצד שני, אני לא בטוח שלא יצטרכו לשלם להם הוצאות נסיעה.

טיפול במוסכים, ביטוח רכבים, רכב מדינה – רכב מדינה, זה כמו שהסבירו לכם, זה רכבים לנכים קשים מאוד, בהם אי אפשר לגעת; סיוע לרכישת רכב; סיוע להחלפת רכב; ומכירת רכבים זה הכנסה. כשמוכרים רכב מדינה, כשהוא חוזר למאגר יש גם הכנסה. סה"כ סיכום ביניים – 270 מיליון שקל. אז זה כבר לא 400 מיליון שקל, זה רק 270 מיליון שקל וזה בטח לא 600 מיליון שקל כפי שאמר צבי אשל בוועדה. זרק פה סכומים. כשמתלהמים וכשלא נותנים את הנתונים האמיתיים זה יכול להגיע לסכומים יותר גבוהים מזה. אז זה לא 600 מיליון וזה לא 400 מיליון, זה 270 מיליון. 125 מיליון זה כיסוי היטלים, רכב רפואי.

מה זה כיסוי היטלים רכב רפואי? זאת ההוצאה של תקציב המדינה? זה העברה מכיס לכיס. משרד האוצר מקציב למשהב"ט, משהב"ט מחזיר למשרד האוצר. זה תקציב של משהב"ט? הרי זה הכל פה ברור, אם יקצו ברכב הרפואי או אם לא מעניקים רכב רפואי לנכים שמגיע להם, או אם מקצצים בזכאויות, נשאר פה עוד סכום. עכשיו, העלות התקציבית האמיתית היא 270. מה הרבותא הזאת במסלול הסיבובי הזה, של 125 מיליון? אז אם כן, אנחנו לא מדברים על 400 מיליון, אנחנו מדברים על 270 מיליון.

ולפני שנחזור לענייני כסף ותקציבים, הנה לכם עוד מובאה מדו"ח מבקר המדינה, 53(א) משנת 2002.

אגב, כל הדחיות ודמעות שליש, על חוסר הגיון בהקצאת זכאויות לרכב רפואי, חוסר תקינות מינהלית, 'נקיון ניהולי' קרא לזה מר קותי מור – עד ספטמבר 2001, אומר מבקר המדינה, אישר האגף זכאות ל-286 נכים שלא היו זכאים לכך. חלק מהאישורים נתנו ע"י ראש היחידה הרפואית וחלקם ע"י הרופאים המרחביים, אף שלא היתה להם סמכות.

נעבור הלאה, עוד הדגישו בפניכם בשבוע שעבר, על העלות של כ-7 עובדים שכל תכליתם להתעסק בתשלומי מכס של רכבים. בזבז משאבים אדיר, מי צריך את זה? מה הפתרון? ליסינג. על הליסינג תיכף נדבר, אבל זה הפתרון? בבקשה, זה לא נושא חדש, זה נושא שגם הוא עלה בדו"ח ביקורת המדינה.

אומר המבקר: "שילובו של אגף המכס בחישוב תשלומי מס בגין רכב רפואי בעת החלפת הרכב, גוזל משאבי כ"א של עובדי המכס ובאגף השיקום" (צודק באלף אחוז), "מטריח את הנכה" וכו'. אבל הנכה זה לא חשוב, נעבור הלאה. "ניתן לבצע את ההתחשבנויות בנושא המיסים לרכב הרפואי, באגף השיקום, ולהיעזר בנתוני הפחת ממשרדי אגף המכס". אומר את זה מבקר המדינה ב-2002. מה עונה בדו"ח הוועדה לביקורת המדינה, שדנה בדו"ח הזה בנובמבר 2002 – מה אומר ד"ר יצחק ויינרמן, אז סגן הרופא הראשי? "מדובר באופרציה שהיא ייחודית למשהב"ט. כיום, כל תשלומי המכס במדינה וכל התשלומים, נעשים דרך יבואן הרכב. כבר לפני הרבה שנים הבנו שזו שיטה מאוד בעייתית ואנחנו עובדים כבר כ-5 שנים על שיטה חדשה. כל האופרציה הזאת" מבטיח ד"ר ויינרמן "תיעשה ללא מכס, מול יבואני הרכב באופן ישיר".

ומשהב"ט, בתגובה שלו לדו"ח המבקר, כפי שגם קיבלה ביטוי בהחלטת הממשלה (כי אני לא יודע כמה מכס מודעים לזה, אבל דו"ח מבקר עולה לממשלה ודנים בה). מה עונה משהב"ט? "עד סוף 2003 יבוטל כליל הצורך להזדקק לאגף המכס".

לפני שבוע, היו פה מר קותי מור וד"ר עידו כץ, וסיפרו לכם על 7 עובדים, באמת מיותרים. זאת אומרת, מה זה מיותרים? עבודה מן הסתם לא חסרה במשהב"ט, הם מתלוננים על חוסר בכ"א. אבל

למה הם צריכים להתעסק בתשלומי מכס? במנגנון מיותר? אז מי צריך לשאת בנזק הזה, או מי אשם בזה? הנכים? או המחדלים והכישלונות והרשלנות של אגף השיקום ומשהב"ט?!
הוראת הרכב הרפואי: הוראת הרכב התקיפה להיום, היא הוראה 56-02 מינואר 2003.

תסתכלו באתר האינטרנט של אגף השיקום, תגלו את הוראה 56-02 מינואר 2003. אחת ההוראות הסדורות, הבנויות לתלפיות, של אגף השיקום. והיא הוראה תקיפה, אגב, גם אליבא דקותי מור. כי בפ"ע שלו עם יו"ר ארגון נכי צה"ל ממרץ 2009, הוא אישר שזו ההוראה התקיפה. כפי שתראו, משהב"ט לא נוהג עפ"י ההוראה התקיפה.

"עפ"י ההוראה הזו, זכאי לרכב רפואי, הוא נכה העונה על הקריטריונים לזכאות שנקבעו בהוראה, ואילו הזכאות הספציפית לרכב היציג, נקבעת עפ"י הפגימות ודרגת הנכות", שוב, לא עפ"י דרגת נכות כפי שסיפרו לכם, אלא עפ"י הפגימות ודרגת הנכות, רוב הזכאויות, "כמוגדר בגוף ההוראה".
ועכשיו אני עושה פאזזה קטנה, לגבי איך משנים הוראות באגף השיקום, בדיוק כפי שהסבירה עוה"ד סטוביצקי בחוות הדעת שלה.

א. גורן, יו"ר: איפה היא עובדת?

עו"ד יעקב זכאי: אני לא יודע, לדעתי היא פרשה ממשהב"ט.

פזית תדהר: היא שם משנה ליועץ המשפטי,

עו"ד יעקב זכאי: של כל מערכת הביטחון, לא של אגף השיקום, של כל מערכת הביטחון.

בעקבות אותה חוות דעת ובסמיכות לה, נקבעה הוראה מינהלית 10-00. היא חלה על כלל ההוראות המנהליות, לפיה לפני שקובעים

הוראה מינהלית בכלל ובטח זו שמקנה זכויות, צריך לעבור הליך מינהלי מסודר, בדיוק כמו שהיא כתבה, כמו שכותבים תקנות. היא כוללת בחינה ואישור וועדת ההוראות; התייחסות ראש היחידה הנושא באחריות מטה להוראה; התייחסות אגפים; אישור היועץ המשפטי במשהב"ט – כי ההוראה תואמת את החוקים והתקנות; התייחסות היחידה להתקשרויות וכלכלה להשלכה התקציבית של העדכון המוצע; אישור חתום של נוסח ההוראה ע"י ראש היחידה הנושא באחריות מטה להוראה; אישור ההוראה ע"י ראש אגף השיקום; ואישור שר הביטחון, בדיוק כפי שכותבים תקנות – אישור וחתימה על שינוי הוראה הכרוכה בהשלכות תקציביות.

כך משנים כל הוראה מינהלית, וכך קובעים גם הוראה מינהלית חדשה. אלה הכללים.

בנוסף להוראות הכלליות האלה, יש כללים ספציפיים בהוראת הרכב הרפואי, לעניין שינוי הרכב היציג. לא לשינוי האוכלוסיות מי זכאי למה, אלא לעניין שינוי הרכב היציג עצמו. איזה רכב יציג תקבל כל אוכלוסיה הזכאית לרכב יציג.

"נדרשת הצעה מטעם ארגון נכי צה"ל או אגף השיקום; נדרש דיון של פורום מקצועי, הכולל את הרופא הראשי, סגנו, הממונה על הרכב הרפואי, מהנדס רכב, נציג ארגון נכי צה"ל. נדרש דו"ח של מהנדס רכב, נדרש דיון נוסף של הפורום המקצועי, נדרש דיון בהחלטה סופית של פורום מחליט שכולל את ראש אגף השיקום, הרופא הראשי, יו"ר ארגון נכי צה"ל וראש היחידה להתקשרויות וכלכלה".

הליכים מינהליים, מובנים, סדורים, לעילא ולעילא. והנה, ביוני 2005 מוציא ד"ר דולפין, הרופא הראשי דאז, מכתב פנימי לממונה

על הרכב הרפואי דאז, ואומר לו: "לאור הסיכומים שהושגו עם ארגון נכי צה"ל באישורו של מנכ"ל המשרד" - אני לא זוכר שהקראתי לכם את מנכ"ל המשרד כפונקציה בתוך אותם הליכים מינהליים שסקרתי קודם - "להלן הגדרות הרכב הרפואי".
ובתוך המכתב הזה, הוא לא רק משנה רכב יציג, היינו האם תקבל טויוטה x1 או פיאט wz או אני לא יודע מה, אלא הוא משנה, עושה מימש בתוך הקבוצות הזכאיות לרכב רפואי, במכתב פנימי. שום הליך מינהלי לא היה קודם לכן.

פניתי למשהב"ט - עכשיו, למען הגילוי הנאות, אני הגשתי שתי עתירות: אחת עתירה לחופש המידע שתיכף אספר עליה, וגם עתירה לגבי הנושא של הזכאות שלי לרכב רפואי (ותיכף אני אסביר).

פניתי למשהב"ט וביקשתי שני דברים: ביקשתי את הסיכומים עם ארגון נכי צה"ל, וביקשתי לקבל את המידע על כל ההליכים המינהליים שהיו לקראת השינוי הזה שעשו בזכאויות.
זו הטבלה שקיבלתי בעתירה שלי- כמובן שלא ענו לי, שלא יהיה ספק בעניין. פשוט התעלמו ממני ואז נאלצתי להגיש עתירה. ואז זו הטבלה שאני הכנתי. הם סימנו את ה-x בטבלה של ה-'אין': מידע בנוגע להצעה לשינוי רכב יציג (נתתי לכם קודם) - אין; מידע בנוגע לדיון הפורום המקצועי - אין; מידע בנוגע לנייר עמדה, דו"ח של מהנדס רכב - אין; מידע בנוגע לדיון הפורום המקצועי - אין; מידע בנוגע לדיון והחלטה הסופית של הפורום המחליט - אין.

מכאן, כי לא התקיים כל הליך מינהלי נדרש בהתאם להוראה 10-00, וגם לא בהתאם להוראת הרכב הרפואי בקשר עם השינויים בקריטריונים לזכאות ובנוגע לרשימת הרכבים היציגים.

באותו אופן, לא המציא משהב"ט כל מידע שמבטא הסכמות, כביכול, עם ארגון נכי צה"ל, בנוגע לשינוי קבוצה וקריטריונים לזכאויות, בנוגע לרכב היציג. עכשיו, ד"ר עידו כץ בפניכם, לפני שבוע, דיבר על הסכמות עם ארגון נכי צה"ל. לי אין טענות לד"ר עידו כץ, הוא חדש בעסק. הוא הגיע לפני כמה- (מדברים יחד)

אין לי חצי טענה כלפי ד"ר עידו כץ. הוא חדש בעסק, כמו שהוא בעצמו אמר לפני שבוע (ישבתי כאן ושמעתי אותו). יש לי טענה, כלפי מי שנתן לו להכין את המצגת כפי שהיא הוכנה. אז אני לא ראיתי כל מידע. אתם יודעים מה, אפילו אם היו הסכמות עם ארגון נכי צה"ל. מה, ארגון נכי צה"ל זה בד"צ העדה החרדית? מה, הוא יכול לתת להם הכשר לסדרי מינהל בלתי תקינים, לפגיעה בזכאויות של נכים!?

א. גורן, יו"ר: טוב, עו"ד זכאי, הנושא של רכב רפואי-

עו"ד יעקב זכאי: לא, לא, יש עוד כמה נקודות חשובות.

א. גורן, יו"ר: יש לנו את המצגת, נלמד את זה.

עו"ד יעקב זכאי: תן לי בבקשה, כמה דקות, ואני מסיים על הרכב הרפואי ואני עובר הלאה, ולא אחזיק אתכם יותר מאשר 10 דקות. אם זה לא מעניין אתכם, אז,

א. גורן, יו"ר: מעניין מאוד. יש לנו את החומר, יש לנו סדר יום,

עו"ד יעקב זכאי: אני חושב שזה אחרת מאשר להעביר את זה- תנו לי 10 דקות ואני גומר.

א. גורן, יו"ר: עד 41:2.

עו"ד יעקב זכאי: מהם תוצאות השינוי שעשה ד"ר דולפין? מדברים על תקינות ניהולית, על זכאויות של נכים לרכב רפואי, נכים צריכים לקבל

בהתאם למוגבלות שלהם בניידות – בבקשה. הפירמידה התהפכה על הקודקוד. דווקא נכים קשים בעלי ניידות מוגבלת, מצאו עצמם עם רכב בנפח מנוע נמוך יותר. נכה רגליים עם 90% מקבל סיוע נמוך יותר מנכה קטוע רגל מתחת לברך, 50%. בעבר הם קיבלו אותו סיוע. מה זה בעבר? עפ"י ההוראה התקיפה הם מקבלים אותו סיוע.

נכה קטוע יד, עם 50% נכות מעל גיל 50, מקבל סיוע גבוה יותר מנכה רגליים עם 90% נכות. גם אם הוא בן 70 ויותר. נקבע קריטריון של גיל לפגועי ידיים, אין קריטריון של גיל לפגועי רגליים. אם גיל מהווה מגבלה נוספת בניידות, אז הוא מן הסתם חל דבר ראשון אצל פגועי רגליים, לא אצל פגועי ידיים. נכה קשה עמוד שדרה, 100% נכות, בכל גיל גם אם הוא בגיל 70, מקבל סיוע נמוך יותר מאשר קטוע יד מעל גיל 50. וכך נכה 90% שנעזר בקביים, מקבל סיוע פחות מקטוע רגל מתחת לברך, עם פרוטזה ביו-מכנית משוכללת. חקרתי את ד"ר דולפין בבימ"ש. אני שואל אותו: "במכתבך אתה מעניק סיוע לקטועי ידיים מעל גיל 50"-

א. גורן, יו"ר: בעתירה האישית?

עו"ד יעקב זכאי: בעתירה מינהלית.

א. גורן, יו"ר: לא, בעתירה המינהלית-

עו"ד יעקב זכאי: האישית שלי.

א. גורן, יו"ר: באיזה בימ"ש, בירושלים?

עו"ד יעקב זכאי: אצל ד"ר מודריק, זה מחכה לפס"ד.

"במכתבך אתה מעניק סיוע לקטועי ידיים מעל גיל 50? ת. כן.

מדובר בדבר שהולך כ-30 שנה. אני יודע ממה הוא נובע, מישהו קבע משהו, דבר מסויים, מנכ"ל, שר וכו'. לא תמיד אני מסכים עם

ההחלטות, אבל זו החלטה שאני מקיים מיום כניסתי לתפקיד ולא ניתן לשנות אותה". תקינות ניהולית, אמר מר קותי מור? מה זה, ויטמין p? מנכ"ל, שר החליט? לפי זה קובעים זכויות לרכב רפואי? ודיברו פה על תקינות ניהולית, על רכב רפואי לפי מגבלות? יש לכם 30 שנה, הוא לא יכול לשנות גם אם התוצאה היא בלתי סבירה בעליל?

עוד דבר, אמר ד"ר עידו כץ, שהשינוי הזה ברכב היציג, נעשה לטובת מימון פרוטזות לקטועים- Celegt מעל הברכיים. שוב, אין לי שום טענה לד"ר עידו כץ.

תראו מה כתב ד"ר דולפין ביוני 2005, בדיוק אותו דבר כתב: "כתוצאה מההסכמות שהושגו, היינו עם ארגון נכי צה"ל" דרך אגב, זה פורסם בפורטל של נכי צה"ל, לא בפורטל של ארגון נכי צה"ל.

"נותר סכום כסף אשר יועד בהסכמת שני הצדדים, למימון משמעותי לתותבות המשוכללות הללו" ואני שואל אתכם שאלה מקדמית: האם תקציב אגף השיקום לטיפול של נכי צה"ל זה תקציב סגור? מה, זה סבסוד צולב? אם חסר לי מפה אז אני אוריד מכאן ואתן לשם? זה המחוייבות של המדינה לטיפול רפואי? ואני חושב שאין חולק שפרוטזות זה טיפול רפואי – ילך מסעיף אחד לסעיף אחר? אם לא צריך רכב רפואי, שיקחו את הרכב הרפואי, שיתנו לכל נכה צה"ל קורקינט עם מנוע עזר. אם זה הצורך, זה מה שיתנו, אבל מה זה קשור אחד לשני? ו-6 מיליון שקל, רבותיי! מדובר על תקציב של משהב"ט שנמצא בעודפים מדי שנה. שוב, שאלתי את ד"ר דולפין: "אחת לכמה שנים אתם מחליפים פרוטזה?" זאת אומרת, אתם נותנים לנכה להחליף פרוטזה? "שנתיים עד ארבע". "לפי התצהיר שלך, נזקקת ל-5 מיליון שקל?

הצפי היה 6 מיליון" הוא עונה. "קנינו תותבות Celeg, הוצאנו בסוף 3 עד 4. הצפי היה שנצטרך כ-6 מיליון". בסדר, ההפרש הזה-דרך אגב לפי המצגת של מר קותי מור לפניכם, השנה, בשנת 2009 נזקקו ל-2,5 מיליון בלבד, כי היו שם 25 תותבות כפול 100 ומשהו אלף שקל, לפי חשבוני זה 2.5 מיליון שקל.

אבל, האם זה 6 מיליון? תראו בבקשה כתבה בעיתון, מפי מנכ"ל משהב"ט דאז. ופה עוד רצו לבצע שינוי ברכבים היציגים, נמוך יותר, קטן יותר מהשינוי שבסוף נעשה. פה רק רצו להחליף רכב יציג לנכי צה"ל מ-50% ומעלה וקטועים, מוולוו ל-הונדה civ, ובשאר האוכלוסיות לא לגעת. הקיצוץ פה נאמד בעשרות מיליוני שקלים, אז על איזה 6 מיליון הם מדברים בדיוק? זה עשרות מיליוני שקלים והקיצוץ שהיה בפועל, הוא באמת היה גדול עוד יותר ממה שנאמד פה.

עכשיו, אני אומר לכם שלפי נתונים שאני קיבלתי מאגף השיקום תוך כדי ההליך הזה, לגבי כל האוכלוסיות הזכאיות ומספריהן, עשיתי חשבון, זה יוצא 20 מיליון שקל בשנה, לא 6 מיליון בשנה. 20 מיליון שקל! לאן הלכו פה 14 מיליון שקל?

אני אדלג על זה, זה שני פסקי דין שמראים איך אגף השיקום גם פוגע בזכאיות של נכים קשים, קשים מאוד, לרכב רפואי. אחד שגר בחו"ל, לא רצו לתת לו רכב רפואי בכלל או לסייע לו, וזה נגמר בזה שבג"ץ הורה להם להציב קריטריונים, איך מסייעים עם רכב רפואי לנכה צה"ל קשה. מדובר בנכה צה"ל שהוא קטוע, או משהו כזה.

גד שרליון (רק מלפני כמה ימים), 100% פלוס. כתב בשנת '86 מר צבי אשל שהיה פה לפניכם לפני שבוע, כשהיה ממונה על הרכב הרפואי, הוא כתב לו מכתב שיינתן לו מימון מלא בהחלפה של רכב

ברכב. אחרי זה הם חדלו מזה. הנכה הגיש עתירה, ואז אחת הטענות של משהב"ט, היתה שהמכתב הזה אם הוא בכלל הבטחה שלטונית, הוא ניתן בחוסר סמכות והוא לא חוקי.

אמר מר צבי אשל כשהיה פה, שאמר לו יו"ר ארגון נכי צה"ל, שארגון נכי צה"ל או נכי צה"ל רק עולים בקודש ולא יורדים בקודש. אז הנה אני מראה לכם מכתב, שכתב גד דובב, ראש אגף השיקום לא הקודם אלא זה שלפניו, בזמן המשבר הכלכלי ב-2000 ומשהו, על סיכומים שהוא הגיע עם ארגון נכי צה"ל, על קיצוץ בזכויות של נכי צה"ל, כולל הארכת האחזקה של הרכב ל-4 וחצי שנים. אמר לכם מר צבי אשל, אי אפשר להעלות ל-4 שנים, לא יכולתי, ארגון נכי צה"ל הסכים לזה. גם זה, דרך אגב, בניגוד להוראה, אבל הוא הסכים לזה.

אגב, כאנקדוטה אני מספר לכם, לא ממש קשור אבל חומר למחשבה: מישהו כימת את הסכומים האלה שארגון נכי צה"ל וויתר בשם הנכים. מדובר על 120 מיליון שקל. באופן די מפתיע, דו"ח החשב הכללי דיבר על עלויות עודפות או זכויות לשכר עודף שיש לעובדי משהב"ט על עובדי משרדי ממשלה אחרים. סכום מאוד דומה. רק חומר למחשבה.

עוד כמה מילים על הריביזיה המוצעת ע"י אגף השיקום. מר קותי מור אומר במצגת שלו: "אין הגיון רפואי" כיום אין הגיון רפואי, "אין לתת רכב רפואי כאשר הנכות היא בגין מחלה".

עכשיו, אני לא שמעתי שלקותי מור יש דיפלומה ברפואה. גם לי אין. ההגיון שלי אמר, הוא יכול להחזיק בדעתו, אבל ההגיון שלי אומר הפוך. אבל כשמדובר ברכב רפואי ובהגיון רפואי, מן הסתם צריך לקבל דיעה או חוות דעת מרופאים.

ד"ר עידו כץ ברוב הגינותו, במצגת לא קיבל את מה שמר קותי

אומר, שכאשר הנכות היא בגין מחלה אז לא צריך לתת רכב רפואי, והוא אומר: 75% בגין לב, 60% מחלות ריאה וחולי דיאליזה, זכאים לרכב רפואי. אבל מי אמר ש-75% זה מספר המזל או מספר הברזל? נעשתה איזושהי עבודה, איזשהו מחקר, איזושהי בדיקה מה מבטא 75% על לב? אולי 50% על לב גם זה מגביל אותו. מישהו בדק את זה בכלל? אני לא יודע. תשאלו. זורקים מספרים. נכות אורטופדית מ-50% ומעלה. באמת? ומשוויים לביטוח הלאומי. אני מזכיר לכם, רבותי, אנחנו לא הביטוח הלאומי, ההסדר שלנו הוא הסדר אחר. לא רוצים לתת את ההסדר הזה, תשנו את ההסדר אבל אל תשווה אותו לביטוח לאומי. נכות אורטופדית מ-50% ומעלה. ומה עם קטוע? מישהו שהוא קטוע החלק הקדמי של כף הרגל שלו? ד"ר עידו כץ יודע על מה אני מדבר, קטוע לפי צ'ופרד או ליספרנק או קטוע אחר, הוא לא יקבל? הוא 30%. הוא לא יקבל לפי אותו הגיון. עכשיו, אתם תסלחו לי על מה שאני הולך לבקש מכם. בזמנכם החופשי, תעצמו את העיניים ותדמינו את עצמכם בלי חצי קדמי של כף הרגל, או כמישהו שהתקצרה הרגל שלו ב-7 ס"מ, או מי שעמוד השדרה שלו מקובע והדוגמאות האחרות, כל אלה הם פחות מ-50%, בדקתי אתמול בתקנות הנכים. תדמינו את עצמכם הולכים עם הדבר הזה. הרי כל אחד שיש לו את הפגיעה הזאת, צולע בהגדרה, אז יש לו בעיה בניידות, או אין לו בעיה בניידות? ואני שואל אתכם עוד דבר: מה ההגיון, הרי בסופו של דבר אם לא יהיה לו רכב ואם אין לו כסף לקנות בעצמו רכב, אז הוא יסע באוטובוסים והוא ילך יותר על רגליו. הרי זה רק עניין של זמן, ממילא גם אם יהיה לו רכב, זה עניין של זמן עד שידפקו לו- אם מישהו קטוע כף רגל או התקצרה לו רגל אחת, ידפקו לו הברכים

והגב והירכיים כנראה, לאורך השנים. הרי זו פגימה מוסבת שמשהב"ט יצטרך לטפל בזה, הקשר ברור. אז מה, לא יתנו לו רכב רפואי, אבל יתנו לו על אחוזי נכות במקום בעוד 15 שנה, בעוד 5 שנים. איפה ההגיון? ומה עם פגועי ראש ונכי כוויות, הם יכולים לצאת לשמש? ומה עם עיוורים? אתם יודעים מה, לעיוורים לפי אותו הגיון, באמת לא מגיע רכב רפואי. עיוורים יש להם רגליים בריאות, הכלב צעיר, שיסעו באוטובוס. זה ההגיון. ונכות מערכתית מצטברת, היא לא פחות קשה ומגבילה. ואני לא אתן לכם דוגמאות, זה עם לב, וריאות ובלי מעיים ועם מעיים. תקראו בבקשה את המאמר של פרופ' עורי, אני לא מומחה ברפואה אבל אני מבין שהוא נחשב לאחד המומחים הגדולים לשיקום. מה הוא כותב על פגיעות מערכתיות, על הזדקנות מואצת של נכים, על המגבלות שלהם וכו'.

ורבותיי, אתם וועדה ציבורית אבל וועדה ציבורית שהיא מעין מינהלית. כדי להמליץ, תרשו לי – וקטונתי, יושבים פה שניים שיש להם נקודות ציון בקריירה שלי, אצל ד"ר קלינג למדתי אתיקה, ואתה בחנת אותי בבחינות לשכת עוה"ד – אני חושב שכדי להחליט בנושא כזה, צריך לפחות חוות דעת רפואיות בעניין הזה. ליסינג – רוצה קוטי מור להכניס ליסינג, אפרופו המכס וזה, כבר דיברנו עליו, אבל לפי מכתבים שראיתי שהוא מחליף עם ארגון נכי צה"ל, יהיו 3 דגמים. יבוא נכה, יגידו לו: זה א', ב', ג' – תבחר. לא נוח לי. כל אחד מכס, למשל, כשהוא קונה רכב, יש לו כל מיני העדפות אישיות, בלי קשר למגבלה רפואית או לא. לא, זה מה יש. אתה לא רוצה, תלך! אין שדרוגים. בכספו, הנכה יבוא, יאמר 'אני רוצה לשלם עוד', לא, לפי המכתבים. אין שדרוגים.

אביגדור קהלני: זה לא יעבור.

עו"ד יעקב זכאי: ודברים אחרים כן צריכים לעבור? הרבה דברים לא צריכים לעבור. רק אפשר לומר ולמכור ולספר. החלפה אחת ל 4 או 5 שנים? יבואן הרכב לא נותן אחריות לרכב. אם מישהו צריך רכב, אז הוא צריך רכב אמין. אם היצרן לא נותן עליו אחריות, הרכב מפסיק להיות אמין.

כמה מילים על הכרה בנכי צה"ל (אם אפשר 'לגנוב' עוד כמה דקות),

א. גורן, יו"ר: אתה ניצלת את תורך,

(מדברים יחד)

תודה. אני יכול להגיד לך, שבנוסף לתארים שלך של עו"ד ורו"ח, אנחנו מכתירים אותך גם בתור ד"ר. ואם חבריי הנכבדים רוצים לשאול משהו, בבקשה.

ד"ר גבריאל קלינג: אני לא הבנתי את הנושא של ה-125 מיליון ההיטל?

עו"ד יעקב זכאי: כל אדם שנכנס ליבואן, קונה רכב במחיר מסויים. חלק מהעלות

של הרכב הולך למכס כתשלום מכס, תשלום מס קניה, מכס,

מע"מ איך שקוראים לזה. מה קורה, משרד האוצר מקציב

למשרד הביטחון תקציבים למימון רכב רפואי, כולל אותו מרכיב

של מכס שצריך לשלם למכס. זאת אומרת, כאשר אני קונה רכב

רפואי, אני מקבל מה שנקרא 'פטור ממכס' וזה לא נכון, למעשה

אני מקבל מכתב הפניה למכס שהוא סוג של הלוואה ללא מיסים,

או סוג של התחייבות משהב"ט למכס (שהיא חלק מרשות

המיסים, שזה שייך לאוצר) למימון סכום המכס שבשווי הרכב.

זאת אומרת, הסכום שמשולם בסופו של דבר ליבואן, זה הסכום

המלא של הברזל שהוא צריך, פלוס למכס משולם דרך אותו

מסמך, סכום של כסף שמהב"ט מעביר אותו בגובה המכס

שמוטל על הרכב.

מחר המכס יבטל את כל המכסים על הרכבים, מחירי הרכבים יצנחו לחצי או ל-60%. את אותו סכום של מכס, מעביר משהב"ט למשרד האוצר, אבל זה נעשה בתנועה סיבובית. בתקציב, ב-1 בינואר הוא מקבל את זה ממשרד האוצר, כדי שהוא יוכל להחזיר לו כשהנכה ירכוש את הרכב. לכן ההוצאה התקציבית האמיתית, של מדינת ישראל – אני לא מדבר על משהב"ט – של מדינת ישראל, היא אותו סכום שאמרתי לך, 280 או 290 מיליון שקל. היא לא 400 מיליון שקל.

פרופ' יוסי תמיר: יש תקציב הוצאות מס, אנחנו כולנו מכירים את זה. אתה יכול על כל ניכוי שאתה נותן למס הכנסה, לזקוף (מדברים יחד) אבל זה לא תקציב הוצאה, זה תקציב הוצאת מס. עו"ד יעקב זכאי: לא, זה לא תקציב הוצאת מס. הדבר היחידי שאתה יכול לומר לי, ברשותך, תסלח לי שאני מתבטא כך, זה שמדינת ישראל לכאורה מפסידה הכנסה מ- (מדברים יחד) זה שני דברים שונים, היא לכאורה מפסידה הכנסה ממיסים, כי אם הנכה יקנה את הרכב שלו. אתה חושב שכל הנכים מצבם הוא כזה שהם יכולים לרכוש רכב? שוב, אבל משהב"ט לא מודאג מהכנסה ממיסים. הוא מודאג מזה שהוא צריך לממן את המכס, כשהוא בעצמו התחייב שהדבר הזה כבר לא יתקיים יותר. זאת אומרת, כולם מודעים לזה, משהב"ט, מבקר המדינה, משרד האוצר שגם הוא הסכים לזה שהתהליך הזה פגום, אבל הוא נשאר ככה כי הוא נותן עוד מקור תקציבי למשהב"ט. עכשיו, יכול להיות שכל מה שאמרתי על תקציבים זה ברכה לבטלה. אני מציע לכם לבקש ממשהב"ט, נתוני ביצוע של התקציבים שלהם, לפי כל סעיף וסעיף.

ד"ר גבריאל קלינג: אני רוצה להיות בטוח שהבנתי, אתה אומר שאין מה להשוות

את נכי צה"ל עם מי שזכאי לפי חוק הביטוח הלאומי, והנימוק שלך הוא שבעוד שזכאים של בטוח לאומי מקבלים מה שהם צריכים, בעוד שהנכים מגיע להם יותר, עו"ד יעקב זכאי: לא, א. לא אני אמרתי את זה. יש אילנות גבוהים ממני, בן-גוריון קבע את זה בחוק, פסקי הדין של ביהמ"ש העליון אמרו את זה, יש 3 הסדרים לדבר הזה: יש הסדר של נכות כללית – וזה חיובי וזה חשוב, בטח בחברה מערבית ודמוקרטית וחברה שמכבדת את עצמה – שהחברה לוקחת על עצמה לעזור לחלש, על בסיס של מבחן ההכנסות והנצרכות שלו. זה ההסדר של הנכות הכללית. יש הסדר אחר, של נפגעי תאונות עבודה, שזה סוג של ביטוח שכולנו משלמים למקרה שחס וחלילה תקרה לנו איזושהי תאונת עבודה, וזה נעשה ללא בדיקה של צורך כלכלי, אבל זה סוג של הסדר ביטוחי וגם פגיעה בכושר עבודה. נדרשת פגיעה בכושר העבודה.

ההסדר של נכי צה"ל ושל משפחות שכולות ושל ההסדר של נפגעי פעולות הנאצים ונכי רדיפות הנאצים. אתם יודעים מה? אפילו נפגעי הגזת מקבלים פיצוי, הם לא מקבלים הטבה סוציאלית הם מקבלים פיצוי, וכך נכי צה"ל מקבלים פיצוי והמשפחות השכולות מקבלים פיצוי. אני לא מדבר על מישהו שהוא מגיע למצב שהוא נצרך אז הוא מקבל תוספת. אבל בעקרון התגמולים הם פיצוי, אגב דל מאוד בהתחשב לאלטרנטיבה שנמנעה בחוק, של תביעה לפי פקודת הנזיקין ודיני הנזיקין. הוא סוג של פיצוי לנכה, ללא תלות במשאבים הכלכליים שלו. וכך צריך להסתכל על זה, על התגמולים ועל הזכאויות האחרות. אלא אם משנים את ההסדר מעיקרו, אבל זו כבר בעיה ערכית שאני חושב שהיא שאלה של כנסת ישראל ולא של אגף השיקום וכו'.

א. גורן, יו"ר: טוב, תודה רבה.

עו"ד יעקב זכאי: אני מודה לך מאוד.

(תום הופעתו של עו"ד יעקב זכאי)

בתום הופעתו של מר יעקב זכאי, מפאת קוצר זמן, לא התאפשר
למשקיפים ממשרד האוצר וממשרד הביטחון להתייחס לדבריו. להלן
התייחסותם בנספחים לפרוטוקול הופעתו של מר יעקב זכאי, עו"ד.
נספח א': התייחסות המשקיפה ממשרד האוצר.
נספח ב': התייחסות המשקיפה ממשרד הביטחון.

נספח א': התייחסות המשקיפה ממושרד האוצר.

3 בפברואר 2010

תק. 2010-2843

אל:

תא"ל (מיל') אביהו דיסטלמן

מזכיר הוועדה הציבורית לבחינת זכאות לסיוע מאגפי השיקום

הנדון: הופעתו של עו"ד יעקב זכאי בפני וועדת גורן מיום 28.1.10 -

הבהרה

בהמשך להצגתו של עו"ד יעקב זכאי בפני חברי הוועדה, הריני להביא מספר הבהרות לדברים שהועלו:

1. שיפוי תקציב הביטחון עבור הגידול בתקציב השיקום:

א. עו"ד יעקב זכאי ציין כי קיים הסכם בין משרד הביטחון למשרד האוצר משנת 1994 הקובע כיצד ישופה תקציב הביטחון בשל הגידול בתקציבי השיקום. ההסכם האמור נגמר בשנת 2000 והוארך באופן חריג עד לסוף שנת 2002. לאחר סיומו שיפה משרד האוצר את משרד הביטחון באופן חלקי בגין הגידול בתקציב השיקום.

ב. דוח ברודט קבע את הגידול בתקציב הביטחון משנה לשנה. גידול זה כולל בתוכו את מרכיב הגידול בתקציבי השיקום, כפי שסוכם בין משרד האוצר למשרד הביטחון בדיוניהם. לדברי משרד הביטחון, הגידול בפועל בהוצאות בתקציבי השיקום גבוה מסכומים אלו.

2. עודפי ביצוע בתקציב הביטחון:

באשר לדבריו של עו"ד יעקב זכאי בדבר העודפים הקיימים בתקציב הביטחון, יצוין מרבית העודפים התקציביים הינם "טכניים" בלבד בשל העובדה הפשוטה שהם מתקבלים ומוצאים בדולרים אך בשל חוק יסודות התקציב הם מתוקצבים ומבוצעים בשקלים. כלומר, בתחילת השנה נרשם הסיוע האמריקאי בתקציב הביטחון לפי שער דולר מוערך, אולם ביצוע התקציב בפועל נרשם בשער דולר נכון ליום העסקה. על כן, הפרשי שער החליפין בין שער הדולר המוערך בעת

בניית התקציב לבין שער הדולר בפועל בעת ביצוע העסקאות יוצרים
עודפים- לכאורה בתקציב הביטחון.

ב ב ר כ ה ,

03/02/2010

ליאת ניקריטין

רפרנטית פקע"ר ותעשיות ביטחוניות

נספח ב': התייחסות המשקיפה ממשרד הביטחון - עו"ד פזית תדהר.

התייחסות משרד הביטחון להופעת עו"ד יעקב זכאי בפני ועדת גורן
ביום 28.1.2010

ראשית, יצוין, כי על פניו טענות הפונה בנושא התנהלות אגף השיקום אינן נוגעות למנדט הועדה על פי החלטת הממשלה, וכן חלק מן הנושאים תלויים ועומדים בבתי המשפט, כך שממילא אין מקום להתייחסות הועדה הציבורית אליהם.

יחד עם זאת, למען העמדת הדברים על דיוקם, להלן התייחסות משרדנו לנושאים העקרוניים שהועלו ע"י עו"ד זכאי.

1. **טענות בדבר מדיניות מכוונת של "הסתרת הוראות"** – ככלל, הוראות אגף השיקום מפורסמות באתר האינטרנט של המשרד, למעט במקרים בהם ההוראה נמצאת בתהליכי עדכון. בכל מקרה, ההוראות נגישות וזמינות לציבור הזכאים במשרדי אגף השיקום ובמחוזותיו.

2. **אי עיגון בחקיקה של ההטבות הניתנות מכוח הוראות אגף השיקום** – בחודש יולי 2005 ניתנה הנחיית היועץ המשפטי לממשלה לפעול לעיגון ההטבות בחקיקה ראשית ובחקיקת משנה.

מאז החלה עבודת מטה מקיפה למיפוי ההטבות (מדובר בעשרות אם לא מאות הטבות המעוגנות הן בהוראות אגף השיקום נכיס והן בהוראות אגף משפחות והנצחה), ולניסוח תזכיר לתיקון חוקי השיקום וניסוח טיוטת תקנות המפרטות את ההטבות ואת התנאים לקבלתן. במסגרת זאת, מוצע לעגן גם את מקור הסמכות לעבודת הועדה הממליצה למנכ"ל משרד הביטחון על מתן הטבות לפני משורת הדין (ועדת למ"ד).

לפני מס' חודשים הפיץ משרד הביטחון את תזכיר החוק לתיקון חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950.

העבודה על תזכיר החוק לתיקון חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 נמצאת בעיצומה ובדיונים מול משרד המשפטים מתוך מגמה לפרסם גם תזכיר זה בזמן הקרוב.

3. **אי תשלום ההטבות באופן רטרואקטיבי** – מדיניות משרד הביטחון לאורך כל השנים היתה ועודנה כי ההטבות (בניגוד לתגמולים המשולמים מכוח חוקי השיקום) אינן משולמות באופן רטרואקטיבי אלא מיום קביעת הועדה הרפואית את דרגת הנכות המזכה בהטבה או מתחילת שנת התקציב, לפי המאוחר. הסיבה לכך נעוצה בכך שמדובר בהטבות הניתנות לצריכה שוטפת ובהתאם למגבלות התקציביות של המשרד.

לאורך השנים נתקפה מדיניות זו בבג"צ, ובמס' פסקי דין של בג"צ, לרבות מהעת האחרונה, אושרה מדיניות המשרד מהטעם שמדובר בהטבות הניתנות לפנים משורת הדין ומעבר לקבוע בדין לפי מגבלות תקציביות שנתיות. החריג שנקבע בפסיקה הינו במקרים בהם הוכחה שרירות לב או זדון מצד הרשות המנהלית.

4. **אי קביעת כללים למתן מענק חד פעמי לנכים 10-19% ותיקים (שהוכרו לפני 1996)** – בעניין זה מתקיימת עבודת מטה במשרד הביטחון, בשיתוף עם משרד האוצר, לקביעת כללים כאמור. יצוין, כי הנושא נתקף בבג"צ לאחרונה, ובפסק דינו קרא בג"צ למדינה לפעול להתקנת הכללים בהקדם האפשרי. עוד יצוין, כי בעבר היה רצון לקדם הנושא אלא שהוא נתקל בהתנגדות של ארגון נכי צה"ל וכן לאור קשיים תקציביים.

5. **קיצוז סכומים בטעות מתגמולי נכי צה"ל ואלמנות צה"ל** – בשל טעות משרדית, קוזזו בטעות מתגמולי נכי צה"ל ומתגמולי

האלמנות סכומים במשך תקופה של כ-5 שנים (לפי כללי עדכון התגמולים הקיזוז היה אמור להימשך 12 חודשים ובטעות הוא לא הופסק ונמשך על פני תקופה של עוד 57 חודשים). כאשר התבררה הטעות הסתבר כי מדובר בסכום כולל של כ-160 מיליון ₪.

מנכ"ל משרד הביטחון הנחה להיכנס למו"מ עם הארגונים היציגים לעניין אופן פריסת החזר הסכומים שקוזזו בטעות, באשר בשל מגבלות תקציביות לא ניתן היה להחזיר את מלוא הסכום בתשלום אחד.

לאחר שהמשא ומתן לא נשא פרי, הוגשה עתירה לבג"צ על ידי ארגון נכי צה"ל, שתקפה, בין היתר, נושא זה.

במסגרת ההתדיינות המשפטית, ובהתאם להמלצת בג"צ, הוחלט להחזיר את הסכומים שקוזזו בטעות ב-4 תשלומים שייפרסו בתקופה של שנתיים.

בהמשך התגלעה מחלוקת בשאלת אופן הצמדת הסכומים (האם לפי חוק הקצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום), התשמ"ד-1984, כעמדת המדינה, או שמא לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, כעמדת העותר). מחלוקת זו עודנה תלויה ועומדת בבג"צ.

בכל מקרה, בינתיים שולמו 3 התשלומים הראשונים (הראשון בתגמולי יוני 2009, והשני והשלישי שולמו יחדיו בתגמולי חודש דצמבר 2009). התשלום האחרון אמור להשתלם בתגמולי ינואר 2011. ככל שתהיה למדינה האפשרות להקדים את מועד התשלום האחרון, היא תעשה כן.

6. **טענה לקיצוץ בזכאויות לרכב רפואי** – לפני מס' שנים נעשה שינוי בדגם הרכב היציג הניתן לפגועי רגליים (להבדיל מקטועי רגליים), כך שבמקום רכב יציג מסוג וולוו ניתן רכב יציג מסוג טויוטה RAV-4. שינוי זה נעשה לאחר משא ומתן עם ארגון נכי צה"ל, ובאישור מנכ"ל משרד הביטחון. עו"ד זכאי הגיש עתירה מנהלית

כנגד ההחלטה לביהמ"ש לעניינים מנהליים בת"א. העתירה עודנה תלויה ועומדת ואנו ממתינים לקבלת פסק הדין.

7. **אי תשלום דמי ביגוד לגברים מדרגת נכות 50%** - במשך השנים ניתנה לנכות צה"ל (נשים) מדרגת נכות 50% ומעלה הטבה של דמי ביגוד שנתיים, זאת ללא תלות בסוג הנכות, בעוד שביתר המקרים ניתנו דמי הביגוד לפי מבחן רפואי, דהיינו לנכים שבשל נכותם נזקקו ליותר בגדים בשל בלאי מוגבר (כגון נכים העושים שימוש במכשירים ארטופדיים). ההטבה ללא תלות בסוג הנכות ניתנה רק לנשים הן מתוך תפיסה (שהיתה רווחת אז) כי לנשים צרכי ביגוד רבים יותר והן מהטעם שהיה מדובר במספר מועט של נשים נכות.

בשנת 2005 תוקנה ההוראה כך שבוטלה ההטבה הייחודית לנשים ונוסחו קריטריונים שוויוניים למתן ההטבה בשל סוג הנכות בלבד, וזאת מהטעם שבשל מגבלות תקציביות לא ניתן היה להרחיב את ההטבה גם לכל אוכלוסיית הגברים, וגם לא קיים רציונל רפואי או שיקומי לכך.

בנושא זה הוגשה לאחרונה לביהמ"ש לעניינים מנהליים בת"א עתירה מנהלית ע"י עו"ד בני אלוני בטענה שיש ליתן את ההטבה גם לגברים שדרגת נכותם 50% ומעלה, לרבות באופן רטרואקטיבי. העתירה עודנה תלויה ועומדת ואנו ממתינים לפסק הדין של ביהמ"ש. כמו כן, נושא דמי הביגוד עלה גם בעתירת עו"ד זכאי שהוזכרה לעיל.